

Rada
Európskej únie

V Bruseli 28. mája 2021
(OR. en)

7738/21

Medziinštitucionálny spis:
2021/0085 (NLE)

AVIATION 75
RELEX 297
COEST 81
NIS 9
OC 13
AM 3

LEGISLATÍVNE AKTY A INÉ PRÁVNE AKTY

Predmet: Dohoda o spoločnom leteckom priestore medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Arménskou republikou na strane druhej

DOHODA
O SPOLOČNOM LETECKOM PRIESTORE
MEDZI EURÓPSKOU ÚNIOU A JEJ ČLENSKÝMI ŠTÁTMI NA JEDNEJ STRANE A
ARMÉNSKOU REPUBLIKOU NA STRANE DRUHEJ

OBSAH

ČLÁNOK 1: Cieľ

ČLÁNOK 2: Vymedzenie pojmov

HLAVA I: HOSPODÁRSKE USTANOVENIA

ČLÁNOK 3: Udelenie práv

ČLÁNOK 4: Prevádzkové oprávnenie a technické povolenia

ČLÁNOK 5: Zamietnutie, zrušenie, pozastavenie alebo obmedzenie prevádzkového oprávnenia a technického povolenia

ČLÁNOK 6: Investície do leteckých dopravcov

ČLÁNOK 7: Dodržiavanie zákonov a právnych predpisov

ČLÁNOK 8: Spravodlivá hospodárska súťaž

ČLÁNOK 9: Obchodné príležitosti

ČLÁNOK 10: Clá a dane

ČLÁNOK 11: Používateľské poplatky

ČLÁNOK 12: Letecké cestovné a letecké sadzby

ČLÁNOK 13: Štatistika

HLAVA II: SPOLUPRÁCA V OBLASTI REGULÁCIE

ČLÁNOK 14: Bezpečnosť letectva

ČLÁNOK 15: Bezpečnostná ochrana letectva

ČLÁNOK 16: Manažment letovej prevádzky

ČLÁNOK 17: Životné prostredie

ČLÁNOK 18: Zodpovednosť leteckých dopravcov

ČLÁNOK 19: Ochrana spotrebiteľa

ČLÁNOK 20: Počítačové rezervačné systémy

ČLÁNOK 21: Sociálne hľadiská

HLAVA III: INŠTITUCIONÁLNE A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 22: Výklad a presadzovanie

ČLÁNOK 23: Spoločný výbor

ČLÁNOK 24: Riešenie sporov a arbitráž

ČLÁNOK 25: Ochranné opatrenia

ČLÁNOK 26: Vzťah k iným dohodám

ČLÁNOK 27: Zmeny

ČLÁNOK 28: Ukončenie platnosti

ČLÁNOK 29: Registrácia

ČLÁNOK 30: Nadobudnutie platnosti a predbežné vykonávanie

ČLÁNOK 31: Autentické znenia

PRÍLOHA I: Prechodné ustanovenia

PRÍLOHA II: Pravidlá uplatniteľné na civilné letectvo

BELGICKÉ KRÁLOVSTVO,

BULHARSKÁ REPUBLIKA,

ČESKÁ REPUBLIKA,

DÁNSKE KRÁLOVSTVO,

SPOLKOVÁ REPUBLIKA NEMECKO,

ESTÓNSKA REPUBLIKA,

ÍRSKO,

HELÉNSKA REPUBLIKA,

ŠPANIELSKE KRÁLOVSTVO,

FRANCÚZSKÁ REPUBLIKA,

CHORVÁTSKA REPUBLIKA,

TALIANSKA REPUBLIKA,

CYPERSKÁ REPUBLIKA,

LOTYŠSKÁ REPUBLIKA,

LITOVSKÁ REPUBLIKA,

LUXEMBURSKÉ VELKOVODSTVO,

MAĎARSKO,

MALTSKÁ REPUBLIKA,

HOLANDSKÉ KRÁĽOVSTVO,

RAKÚSKA REPUBLIKA,

POĽSKÁ REPUBLIKA,

PORTUGALSKÁ REPUBLIKA,

RUMUNSKO,

SLOVINSKÁ REPUBLIKA,

SLOVENSKÁ REPUBLIKA,

FÍNSKA REPUBLIKA,

ŠVÉDSKE KRÁĽOVSTVO,

ako zmluvné strany Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ďalej len „zmluvy o EÚ“ a ako členské štáty Európskej únie, ďalej len spoločne ako „členské štáty EÚ“ alebo jednotlivo ako „členský štát EÚ“,

a EURÓPSKA ÚNIA,

na jednej strane,

a ARMÉNSKA REPUBLIKA, ďalej len „Arménsko“,

na strane druhej,

ďalej len spoločne ako „zmluvné strany“,

Členské štáty EÚ a Arménsko ako zmluvné strany Dohovoru o medzinárodnom civilnom letectve otvoreného na podpis v Chicagu 7. decembra 1944, spolu s Európskou úniou,

BERÚC NA VEDOMIE Dohodu o partnerstve a spolupráci medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Arménskou republikou na strane druhej uzatvorenú v Luxemburgu 22. apríla 1996,

ŽELAJÚC SI vytvoriť spoločný letecký priestor založený na celi otvoreného prístupu pre zmluvné strany na trhy s rovnakými podmienkami hospodárskej súťaže, nediskrimináciou a dodržiavaním rovnakých pravidiel vrátane oblastí bezpečnosti, bezpečnostnej ochrany, manažmentu letovej prevádzky, hospodárskej súťaže, sociálnych aspektov a životného prostredia,

ŽELAJÚC SI skvalitniť služby leteckej dopravy a podporovať medzinárodný systém leteckej dopravy založený na nediskriminácii a spravodlivej hospodárskej súťaži medzi leteckými dopravcami na trhu,

ŽELAJÚC SI podporovať svoje záujmy v oblasti leteckej dopravy,

UZNÁVAJÚC dôležitosť efektívnych leteckých spojení pri podpore obchodu, cestovného ruchu, investícií a hospodárskeho a sociálneho rozvoja,

SÚHLASIAC, že je vhodné založiť pravidlá spoločného leteckého priestoru na príslušných právnych predpisoch účinných v rámci Európskej únie, ako je uvedené v prílohe II k tejto dohode,

UZNÁVAJÚC, že úplný súlad s pravidlami spoločného leteckého priestoru umožní zmluvným stranám plne využiť jeho výhody vrátane otvárania prístupu na trhy a maximalizovania výhod pre spotrebiteľov, priemyselné odvetvia a pracovníkov oboch zmluvných strán,

UZNÁVAJÚC, že vytvorenie spoločného leteckého priestoru a uplatňovanie jeho pravidiel nemožno dosiahnuť v prípade potreby bez prechodných ustanovení, a že význam primeranej pomoci v tejto súvislosti je dôležitý,

ŽELAJÚC SI zabezpečiť najvyšší stupeň bezpečnosti a bezpečnostnej ochrany leteckej dopravy a zdôrazňujúc vážne znepokojenie nad skutkami a hrozbami proti bezpečnostnej ochrane lietadiel, ktoré ohrozujú bezpečnosť osôb a majetku, nepriaznivo vplyvajú na prevádzku lietadiel a podkopávajú dôveru verejnosti v bezpečnosť civilného letectva,

S ODHODLANÍM maximalizovať možné výhody spolupráce v regulačnej oblasti a harmonizácie jednotlivých predpisov a pravidiel uplatniteľných na civilné letectvo,

UZNÁVAJÚC významné výhody, ktoré môžu vzniknúť vďaka konkurencieschopným službám leteckej dopravy a životaschopným odvetviám leteckej dopravy,

ŽELAJÚC SI podporovať slobodnú, spravodlivú a nerušenú hospodársku súťaž, uznávajúc, že dotácie môžu nepriaznivo ovplyvniť hospodársku súťaž a ohroziť základné ciele tejto dohody, a uznávajúc, že ak neexistujú rovnaké podmienky pre leteckých dopravcov a slobodná, spravodlivá a nenarušená hospodárska súťaž, potenciálne výhody sa nemusia stať skutočnosťou,

ZAMÝŠĽAJÚC vychádzať z rámca existujúcich dohôd a dojednaní medzi zmluvnými stranami s cieľom otvoriť prístup na trhy a maximalizovať výhody pre spotrebiteľov, prepravcov, leteckých dopravcov, letiská a ich pracovníkov, verejnosť a ostatné strany využívajúce nepriame výhody,

POTVRDZUJÚC dôležitosť ochrany životného prostredia pri tvorbe a vykonávaní medzinárodnej leteckej politiky,

POTVRDZUJÚC potrebu naliehavých opatrení na boj proti zmene klímy, ako aj pokračujúcej spolupráce pri znižovaní emisií skleníkových plynov v odvetví letectva v súlade s viacstrannými dohodami v tejto otázke, a najmä príslušnými nástrojmi Medzinárodnej organizácie civilného letectva (*International Civil Aviation Organization* - ICAO) a Parížskou dohodou z 12. decembra 2015 prijatou na základe Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy,

POTVRDZUJÚC dôležitosť ochrany spotrebiteľov vrátane ochrany, ktorú poskytuje Dohovor o zjednotení niektorých pravidiel pre medzinárodnú leteckú dopravu podpísaný 28. mája 1999 v Montreale, a dosiahnutia primeranej úrovne ochrany spotrebiteľov v súvislosti so službami leteckej dopravy a uznávajúc potrebu vzájomnej spolupráce v tejto oblasti,

UZNÁVAJÚC, že účelom narastajúcich obchodných príležitostí nie je oslabenie ich pracovných alebo s prácou súvisiacich štandardov a potvrdzujúc význam sociálneho rozmeru medzinárodnej leteckej dopravy a zohľadnenia účinkov otvoreného prístupu na trhy na podmienky práce, zamestnávania a pracovné podmienky,

BERÚC NA VEDOMIE význam lepšieho prístupu odvetvia leteckej dopravy ku kapitálu v záujme ďalšieho rozvoja leteckej dopravy,

UZNÁVAJÚC možné výhody pristúpenia tretích krajín k tejto dohode,

ŽELAJÚC SI uzatvoriť dohodu o leteckej doprave ako doplnok k Dohovoru o medzinárodnom civilnom letectve,

SA DOHODLI TAKTO:

ČLÁNOK 1

Cieľ

Cieľom tejto dohody je vytvoriť spoločný letecký priestor medzi zmluvnými stranami, ktorý je založený na postupnom otváraní trhu, liberalizácii vlastníctva a kontroly leteckých dopravcov, spravodlivých a rovnakých podmienkach hospodárskej súťaže, nediskriminácii a spoločných pravidlách vrátane oblastí bezpečnosti, bezpečnostnej ochrany, manažmentu letovej prevádzky, sociálnych aspektov a životného prostredia. Na tento účel sa v tejto dohode stanovujú pravidlá, ktoré sa uplatňujú medzi zmluvnými stranami. K týmto podmienkam patria ustanovenia právnych predpisov vymedzených v prílohe II.

ČLÁNOK 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto dohody, ak nie je uvedené inak, sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „dohoda“ je táto dohoda, akékoľvek jej prílohy a doplnky, ako aj akékoľvek ich zmeny;
2. „letecká doprava“ je preprava cestujúcich, batožiny, nákladu a poštových zásielok lietadlom, a to samostatne alebo v kombinácii, ktorá sa poskytuje verejnosti za úhradu alebo nájom a ktorá zahŕňa pravidelné a nepravidelné letecké dopravné služby;

3. „rozhodnutie o občianstve“ je zistenie, že letecký dopravca ponúkajúci prevádzku leteckých dopravných služieb na základe tejto dohody spĺňa požiadavky stanovené v článku 4 vzhľadom na jeho vlastníctvo, účinnú kontrolu a hlavné miesto podnikania;
4. „rozhodnutie o spôsobilosti“ je zistenie, že letecký dopravca ponúkajúci prevádzku leteckých dopravných služieb na základe tejto dohody má uspokojivé finančné schopnosti a adekvátne manažérske skúsenosti prevádzkovať takéto služby a je pripravený dodržiavať zákony, právne predpisy a požiadavky, ktoré sa vzťahujú na prevádzku takýchto služieb;
5. „príslušný orgán“ je orgán alebo subjekt štátnej správy zodpovedný za administratívne funkcie podľa tejto dohody;
6. „dohovor“ je Dohovor o medzinárodnom civilnom letectve otvorený na podpis 7. decembra 1944 v Chicagu a zahŕňa:
 - a) akúkoľvek zmenu, ktorá nadobudla platnosť podľa článku 94 písm. a) dohovoru a bola ratifikovaná Arménskom a členským štátom EÚ alebo členskými štátmi EÚ, ktorých sa príslušná záležitosť týka, a
 - b) akúkoľvek prílohu alebo jej zmenu prijatú podľa článku 90 dohovoru, pokiaľ táto príloha alebo zmena sú kedykoľvek platné pre Arménsko a pre členský štát EÚ alebo členské štáty EÚ, ktorých sa príslušná záležitosť týka;

7. „úplné náklady“ sú náklady na poskytovanie služieb plus primerané poplatky za správnu réžiu;
8. „medzinárodná letecká doprava“ je letecká doprava, ktorá prechádza cez vzdušný priestor nad územím viac ako jedného štátu;
9. „hlavné miesto podnikania“ je ústredie alebo sídlo leteckého dopravcu na území zmluvnej strany, v ktorom sa vykonávajú hlavné finančné operácie a prevádzková kontrola vrátane riadenia zachovania letovej spôsobilosti leteckého dopravcu;
10. „pristátie na neprepravné účely“ je pristátie na iný účel ako nastúpenie alebo vystúpenie cestujúcich, naloženie alebo vyloženie batožiny, nákladu alebo poštových zásielok v leteckej doprave;
11. „letecké cestovné“ sú ceny, ktoré sa platia leteckým dopravcom alebo ich zástupcom alebo iným predajcom leteniek za prepravu cestujúcich v rámci služieb leteckej dopravy, vrátane všetkých iných súvisiacich druhov dopravy a všetky podmienky, za ktorých sa tieto ceny používajú, vrátane odplát a podmienok ponúknutých agentúre a iných doplnkových služieb;
12. „letecké sadzby“ sú ceny, ktoré sa platia za prepravu nákladu v rámci služieb leteckej dopravy, vrátane všetkých iných súvisiacich druhov dopravy a všetky podmienky, za ktorých sa tieto ceny používajú, vrátane odplát a podmienok ponúknutých agentúre a iných doplnkových služieb;

13. „územie“ je vo vzťahu k Arménsku územie Arménskej republiky a vo vzťahu k Európskej únii a členským štátom EÚ pevninské územie, vnútrozemské vody a teritoriálne vody členských štátov EÚ, na ktoré sa vzťahujú zmluvy o EÚ a podľa podmienok stanovených v zmluvách o EÚ, ako aj vzdušný priestor nad nimi;
14. „používateľský poplatok“ je poplatok uložený leteckým dopravcom za poskytnutie zariadení alebo služieb letísk, zariadení alebo služieb spojených so životným prostredím, s leteckou navigáciou alebo zariadení a služieb leteckej bezpečnostnej ochrany vrátane súvisiacich služieb a zariadení;
15. „self-handling“ je situácia, v ktorej užívateľ letiska sám pre seba zabezpečuje jednu alebo viaceré kategórie služieb pozemnej obsluhy a neuzatvára žiadnu zmluvu akéhokoľvek charakteru s treťou stranou na poskytovanie takých služieb; na účely tohto vymedzenia pojmu sa užívatelia letiska medzi sebou nepovažujú za tretiu stranu, keď:
- a) jeden užívateľ má väčšinový vlastnícky podiel v druhom alebo
 - b) jeden a ten istý subjekt má väčšinový podiel v každom z nich;
16. „právo v rámci piatej slobody“ je právo alebo výsada udelené jedným štátom („udeľujúci štát“) leteckému dopravcovi z iného štátu („štát prijímateľ“) na poskytovanie služieb medzinárodnej leteckej dopravy medzi územím udeľujúceho štátu a územím tretieho štátu, pod podmienkou, že takéto služby majú začiatok alebo koniec na území štátu prijímateľa;
17. „tretia krajina“ je krajina, ktorá nie je členským štátom EÚ alebo Arménsko.

HLAVA I

HOSPODÁRSKE USTANOVENIA

ČLÁNOK 3

Udelenie práv

1. Práva stanovené v tomto článku podliehajú predbežným ustanoveniam uvedeným v prílohe I k tejto dohode.

Dopravné práva a letový poriadok

2. Každá zmluvná strana udelí druhej zmluvnej strane na účely vykonávania medzinárodnej leteckej dopravy leteckými dopravcami druhej zmluvnej strany tieto práva na nediskriminačnom základe:

- a) právo prelietavať bez pristátia ponad územie zmluvnej strany udeľujúcej práva;
- b) právo pristávať na svojom území na neprepravné účely;

c) právo vykonávať pravidelnú a nepravidelnú osobnú, kombinovanú a nákladnú medzinárodnú leteckú dopravu medzi bodmi¹ na týchto tratiach:

i) v prípade leteckých dopravcov Európskej únie:

body v Európskej únii – medziláhlé body na území partnerských krajín európskej susedskej politiky², zmluvných strán Mnohostrannej dohody o vytvorení Spoločného európskeho leteckého priestoru³ alebo členských štátov Európskeho združenia voľného obchodu⁴ – body v Arménsku – body mimo týchto území

¹ Ak sa v tomto článku uvádzajú body, označujú medzinárodne uznané letiská.

² Pozri: Závery Rady zo 16. júna 2003 prijaté spolu s oznámením Komisie o európskej susedskej politike z 12. mája 2004 schváleným Radou v jej záveroch zo 14. júna 2004.

³ Mnohostranná dohoda medzi Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi, Albánskou republikou, Bosnou a Hercegovinou, Bulharskou republikou, Chorvátskou republikou, Bývalou juhoslovanskou republikou Macedónsko, Islandskou republikou, Čiernohorskou republikou, Nórske kráľovstvo, Rumunskom, Srbskou republikou a Misiou Organizácie Spojených národov pre dočasnú správu v Kosove⁽¹⁾ o vytvorení Spoločného európskeho leteckého priestoru (ECAA) (Ú. v. EÚ L 285, 16.10.2006, s. 3) ⁽¹⁾ Podľa rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 1244 z 10. júna 1999).

⁴ Islandská republika, Nórske kráľovstvo, Švajčiarska konfederácia a Lichtenštajnské kniežatstvo.

- ii) v prípade leteckých dopravcov Arménska:

body v Arménsku – medziľahlé body na území partnerských krajín európskej susedskej politiky, zmluvných strán Mnohostrannej dohody o vytvorení Spoločného európskeho leteckého priestoru, alebo členských štátov Európskeho združenia voľného obchodu – body v Európskej únii;

- d) práva, ktoré sú iným spôsobom stanovené v tejto dohode.

Prevádzková flexibilita

3. Leteckí dopravcovia každej zmluvnej strany môžu pri ktoromkoľvek lete alebo pri všetkých letoch a podľa vlastného uváženia na tratiach uvedených v odseku 2:

- a) vykonávať lety v ktoromkoľvek smere alebo obidvoch smeroch;
- b) kombinovať rôzne čísla letov v rámci letu jedného lietadla;
- c) zabezpečovať leteckú dopravu do medziľahlých bodov a bodov za územiami a do bodov na územiach zmluvných strán v akejkoľvek kombinácii a akomkoľvek poradí podľa ustanovení odseku 2;
- d) vynechať pristátie v ktoromkoľvek bode alebo bodoch;

- e) presunúť prepravu z ktoréhokoľvek zo svojich lietadiel na ktorékoľvek iné svoje lietadlo v ktoromkoľvek bode (zmena lietadla v mieste medzipristátia);
- f) robiť medzipristátia v ktorýchkoľvek bodoch na území alebo mimo územia jednej alebo druhej zmluvnej strany;
- g) vykonávať tranzitnú dopravu cez územie druhej zmluvnej strany;
- h) kombinovať prepravu tým istým lietadlom bez ohľadu na to, kde sa táto preprava začína, a
- i) zabezpečovať leteckú dopravu do viac než jedného bodu pri tom istom lete (co-terminalisation).

Prevádzkovú flexibilitu stanovenú v tomto odseku možno uplatňovať bez smerových a geografických obmedzení a bez straty práva na vykonávanie prepravy inak povolenej podľa tejto dohody za predpokladu, že:

- a) arménski leteckí dopravcovia zabezpečujú dopravu do ktoréhokoľvek bodu v Arménsku;
- b) leteckí dopravcovia z Európskej únie zabezpečujú dopravu do ktoréhokoľvek bodu v Európskej únii.

4. Každá zmluvná strana umožní leteckým dopravcom, aby si určili počet letov a kapacity medzinárodnej leteckej dopravy, ktoré ponúkajú na základe komerčných hľadísk na danom trhu. V súlade s týmto právom žiadna zmluvná strana jednostranne neobmedzí objem dopravy, počet alebo pravidelnosť letov, smerovanie, miesta pôvodu a určenia ani typ alebo typy lietadiel používaných na prevádzku leteckými dopravcami druhej zmluvnej strany, s výnimkou colných, technických, prevádzkových dôvodov, dôvodov bezpečnosti manažmentu letovej prevádzky, ochrany životného prostredia, ochrany zdravia alebo ak sa v tejto dohode nestanovuje inak.
5. Leteckí dopravcovia každej zmluvnej strany môžu zabezpečovať leteckú dopravu, a to aj v rámci dohody o spoločnom označovaní liniek, z ktoréhokoľvek miesta v tretej krajine, ktoré nie je zahrnuté do určených trás, pokiaľ nevykonávajú práva v rámci piatej slobody.
6. Žiadne ustanovenie tejto dohody:
- a) neoprávňuje leteckých dopravcov z Arménska na území ktoréhokoľvek členského štátu EÚ vziať na palubu cestujúcich, nakladať batožinu, náklad alebo poštové zásielky, ktoré sa prepravujú za úhradu a sú určené do iného bodu na území tohto členského štátu EÚ;
 - b) neoprávňuje leteckých dopravcov z Európskej únie vziať na palubu na území Arménska cestujúcich, nakladať batožinu, náklad alebo poštové zásielky, ktoré sa prepravujú za úhradu a sú určené do iného bodu na území Arménska.
7. Pri vykonávaní svojich príslušných práv a povinností podľa tejto dohody sa zmluvné strany zdržia akejkoľvek formy diskriminácie leteckých dopravcov druhej zmluvnej strany, najmä z dôvodu štátnej príslušnosti.

8. Bez toho, aby boli dotknuté akékoľvek iné ustanovenia tejto prílohy, každá zmluvná strana má právo odmietnuť medzinárodnú leteckú dopravu na územie, cez územie alebo z územia tretej krajiny, s ktorou táto zmluvná strana nemá diplomatické vzťahy.

ČLÁNOK 4

Prevádzkové oprávnenie a technické povolenie

1. Po prijatí žiadostí o prevádzkové oprávnenie od leteckého dopravcu jednej zmluvnej strany druhá zmluvná strana udelí príslušné prevádzkové oprávnenie a technické povolenia bez zbytočného procedurálneho odkladu za predpokladu, že:

a) v prípade leteckého dopravcu Arménska:

- i) letecký dopravca má hlavné miesto podnikania v Arménsku a je držiteľom platnej prevádzkovej licencie v súlade s príslušnými právnymi predpismi Arménska,
- ii) Arménsko vykonáva a zachováva účinnú regulačnú kontrolu leteckého dopravcu, ktorému vydalo osvedčenie leteckého prevádzkovateľa, a je jasne určený príslušný orgán a
- iii) ak sa v článku 6 nestanovuje inak, leteckého dopravcu priamo alebo prostredníctvom väčšinového vlastníctva vlastní a účinne kontroluje Arménsko alebo jeho štátni príslušníci, alebo obaja;

- b) v prípade leteckého dopravcu Európskej únie:
- i) letecký dopravca má hlavné miesto podnikania na území Európskej únie a je držiteľom platnej prevádzkovej licencie v súlade s právnymi predpismi Európskej únie,
 - ii) členský štát EÚ zodpovedný za vydávanie osvedčení leteckých prevádzkovateľov vykonáva a zachováva účinnú regulačnú kontrolu leteckého dopravcu a je jasne určený príslušný orgán a
 - iii) ak sa v článku 6 nestanovuje inak, leteckého dopravcu priamo alebo prostredníctvom väčšinového vlastníckeho podielu vlastní a účinne kontroluje jeden alebo viac členských štátov EÚ alebo členské štáty Európskej únie alebo Európskeho združenia voľného obchodu alebo ich štátni príslušníci, alebo obaja;
- c) sú dodržané články 14 a 15 a
- d) letecký dopravca spĺňa podmienky podľa zákonov a iných právnych predpisov, ktoré bežne uplatňuje zmluvná strana na vykonávanie medzinárodnej leteckej dopravy.
2. Každá zmluvná strana pri udeľovaní prevádzkových oprávnení a technických povolení pristupuje ku všetkým dopravcom druhej zmluvnej strany nediskriminačným spôsobom.

3. Po prijatí žiadosti o prevádzkové oprávnenie od leteckého dopravcu jednej zmluvnej strany druhá zmluvná strana urýchlene uzná akékoľvek rozhodnutia o spôsobilosti alebo rozhodnutie o občianstve vydané prvou zmluvnou stranou, vzťahujúce sa na uvedeného leteckého dopravcu, akoby také rozhodnutie vydali jej vlastné príslušné orgány, a nebude v takýchto veciach ďalej konať s výnimkou druhého a tretieho pododseku.

Ak po prijatí žiadosti o prevádzkové oprávnenie od leteckého dopravcu alebo po udelení takéhoto oprávnenia príslušné orgány prijímajúcej zmluvnej strany majú osobitné obavy, že napriek rozhodnutiu vydanému druhou zmluvnou stranou podmienky stanovené v odseku 1 pre udelenie príslušných prevádzkových oprávnení alebo technických povolení neboli splnené, prijímajúca zmluvná strana okamžite informuje druhú zmluvnú stranu a uvedie podstatné dôvody svojich obáv. V uvedenom prípade môže ktorákoľvek zmluvná strana požiadať o konzultácie, na ktorých sa môžu zúčastniť zástupcovia príslušných orgánov zmluvných strán, alebo o poskytnutie dodatočných informácií súvisiacich s takýmito obavami, a žiadosti o konzultáciu sa vyhovie v najkratšom možnom čase. Ak záležitosť zostane nevyriešená, ktorákoľvek zmluvná strana ju môže predložiť spoločnému výboru uvedenému v článku 33 (ďalej len „spoločný výbor“).

Tento odsek sa nevzťahuje na uznávanie rozhodnutí vo vzťahu k bezpečnostným osvedčeniam alebo licenciám, bezpečnostným dohodám alebo poisťným krytiam.

ČLÁNOK 5

Zamietnutie, zrušenie, pozastavenie alebo obmedzenie prevádzkového oprávnenia a technického povolenia

1. Ktorákoľvek zmluvná strana môže zamietnuť, zrušiť, pozastaviť alebo obmedziť prevádzkové oprávnenia alebo technické povolenia alebo inak zamietnuť, pozastaviť, uložiť podmienky alebo obmedziť prevádzku leteckého dopravcu druhej zmluvnej strany, ak:

a) v prípade leteckého dopravcu Arménska:

- i) letecký dopravca nemá hlavné miesto podnikania v Arménsku alebo nie je držiteľom platnej prevádzkovej licencie v súlade s príslušnými právnymi predpismi Arménska,
- ii) Arménsko, ktoré je zodpovedné za vydávanie osvedčení leteckých prevádzkovateľov, nevykonáva a nezachováva účinnú regulačnú kontrolu leteckého dopravcu alebo príslušný letecký úrad nie je jasne uvedený, alebo
- iii) ak sa v článku 6 nestanovuje inak, leteckého dopravcu priamo alebo prostredníctvom väčšinového vlastníctva nevlastní a účinne nekontroluje Arménsko alebo jeho štátni príslušníci, alebo obaja;

- b) v prípade leteckého dopravcu Európskej únie:
- i) letecký dopravca nemá hlavné miesto podnikania na území Európskej únie alebo nie je držiteľom platnej prevádzkovej licencie v súlade s právnymi predpismi Európskej únie,
 - ii) členský štát EÚ zodpovedný za vydávanie osvedčení leteckých prevádzkovateľov nevykonáva a nezachováva účinnú regulačnú kontrolu leteckého dopravcu alebo príslušný letecký úrad nie je jasne uvedený, alebo
 - iii) ak sa v článku 6 nestanovuje inak, leteckého dopravcu priamo alebo prostredníctvom väčšinového vlastníckeho podielu nevlastní a účinne nekontroluje členský štát alebo členské štáty Európskej únie alebo Európskeho združenia voľného obchodu alebo štátni príslušníci takýchto štátov, alebo obaja;
- c) nie sú dodržané články 8, 14 a 15 alebo
- d) letecký dopravca nedodržiava právne predpisy a pravidlá uvedené v článku 7 alebo právne predpisy a pravidlá zvyčajne uplatňované na prevádzku medzinárodnej leteckej dopravy zmluvnou stranou, ktorá posudzuje žiadosť.
2. Ak nie je potrebné okamžité opatrenie s cieľom zabrániť ďalšiemu nedodržiavaniu odseku 1 písm. c) alebo písm. d), práva stanovené v tomto článku sa uplatňujú len po konzultáciách s druhou zmluvnou stranou.

3. Týmto článkom nie sú obmedzené práva žiadnej zo zmluvných strán zamietnuť, zrušiť, pozastaviť leteckému dopravcovi alebo leteckým dopravcom druhej zmluvnej strany prevádzkové oprávnenie alebo technické povolenie, uložiť na ne podmienky alebo ich obmedziť v súlade s článkami 14 alebo 15.

ČLÁNOK 6

Investície do leteckých dopravcov

1. Bez ohľadu na články 4 a 5 a po overení v spoločnom výbore v súlade s článkom 23 ods. 8, že na základe svojich príslušných zákonov každá zo zmluvných strán alebo ich štátni príslušníci môžu nadobudnúť väčšinové vlastníctvo alebo účinnú kontrolu leteckého dopravcu druhej zmluvnej strany, môžu zmluvné strany umožniť väčšinové vlastníctvo alebo účinnú kontrolu leteckého dopravcu Arménska členskými štátmi EÚ alebo ich štátnymi príslušníkmi alebo leteckého dopravcu Európskej únie Arménskom alebo jeho štátnymi príslušníkmi v súlade s podmienkami odseku 2 tohto článku.

2. Vo vzťahu k odseku 1 tohto článku sú investície zmluvných strán alebo ich štátnych príslušníkov v leteckých dopravcoch jednotlivo povolené na základe predchádzajúceho rozhodnutia spoločného výboru v súlade s článkom 23 ods. 2.

V uvedenom rozhodnutí sa uvádzajú podmienky spojené s vykonávaním dohodnutých služieb podľa tejto dohody a so službami medzi tretími krajinami a zmluvnými stranami. Článok 23 ods. 11 sa nevzťahuje na uvedené rozhodnutie.

ČLÁNOK 7

Dodržiavanie zákonov a právnych predpisov

1. Zákony a iné právne predpisy, ktoré sa na území jednej zmluvnej strany uplatňujú na prílety, prevádzku a odlety lietadiel používaných na medzinárodnú leteckú dopravu, musia leteckí dopravcovia druhej zmluvnej strany dodržiavať pri prílete lietadla na toto územie, pobyte na ňom alebo pri odlete z tohto územia.
2. V prípade cestujúcich, posádky alebo v ich zastúpení alebo batožiny, nákladu a poštových zásielok leteckých dopravcov druhej zmluvnej strany sa musia dodržiavať zákony a iné právne predpisy, ktoré sa na území jednej zmluvnej strany uplatňujú na prílety, pobyt a odlety cestujúcich, posádky batožiny, nákladu alebo poštových zásielok v lietadle (vrátane právnych predpisov týkajúcich sa vstupu, odbavenia, príst'ahovalectva, pasov, colného odbavenia alebo karantény alebo v prípade pošty poštových predpisov) pri vstupe lietadla na územie prvej zmluvnej strany, na tomto území alebo pri odlete lietadla z tohto územia.
3. Zmluvné strany na svojom území povolia leteckým dopravcom druhej zmluvnej strany prijať opatrenia, ktorými zaručia, že budú prepravované iba osoby, ktoré majú cestovné doklady požadované na vstup na jej územie alebo tranzit cez územie druhej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 8

Spravodlivá hospodárska súťaž

1. Zmluvné strany potvrdzujú, že ich spoločným cieľom je spravodlivé a konkurenčné prostredie a spravodlivé a rovnocenné príležitosti pre spoločnosti oboch zmluvných strán zapojené do poskytovania služieb leteckej dopravy, aby mohli súťažiť v prevádzke dohodnutých dopravných služieb na určených tratiach. Zmluvné strany preto prijímajú všetky vhodné opatrenia na zabezpečenie dosiahnutia tohto cieľa v plnom rozsahu.
2. Zmluvné strany vyhlasujú, že na podporu cieľov tejto dohody je dôležitá spravodlivá a nenarušená hospodárska súťaž, a poznamenávajú, že na efektívne poskytovanie leteckej dopravy sú dôležité komplexné právne predpisy v oblasti hospodárskej súťaže a nezávislý orgán na ochranu hospodárskej súťaže, ako aj riadne a účinné presadzovanie príslušných predpisov v oblasti hospodárskej súťaže. Priebežne menené právne predpisy každej zmluvnej strany v oblasti hospodárskej súťaže, ktoré sa týkajú otázok, na ktoré sa vzťahuje tento článok, sa uplatňujú na prevádzku leteckých dopravcov v rámci právomoci príslušnej zmluvnej strany. Zmluvné strany sledujú spoločný cieľ kompatibility a zbližovania predpisov v oblasti hospodárskej súťaže a ich účinného uplatňovania. Primerane a podľa potreby budú spolupracovať pri účinnom uplatňovaní predpisov v oblasti hospodárskej súťaže, okrem iného umožnením ich príslušným spoločnostiam alebo iným štátnym príslušníkom zverejňovať v súlade s ich príslušnými predpismi a judikatúrou informácie týkajúce sa opatrenia v zmysle práva hospodárskej súťaže zo strany príslušných orgánov druhej zmluvnej strany.

3. Žiadne ustanovenie tejto dohody nesmie ovplyvňovať, obmedzovať ani nijako ohrozovať autoritu a právomoci príslušných orgánov na ochranu hospodárskej súťaže a súdov ktorejkoľvek zmluvnej strany (a Európskej komisie), a všetky otázky týkajúce sa uplatnenia zákonov o hospodárskej súťaži musia naďalej patriť do výlučnej pôsobnosti týchto orgánov a súdov. Preto sa každé opatrenie prijaté podľa tohto článku ktoroukoľvek zmluvnou stranou vykoná bez toho, aby boli dotknuté možné opatrenia, ktoré prijímú uvedené orgány a súdy.
4. Každé opatrenie prijaté podľa tohto článku spadá do výlučnej zodpovednosti zmluvných strán a vzťahuje sa výlučne na druhú zmluvnú stranu alebo spoločnosti poskytujúce služby leteckej dopravy na územie/z územia zmluvných strán. Takéto opatrenie nepodlieha postupu urovnávania sporov uvedeného v článku 24.
5. Každá zmluvná strana odstráni všetky formy diskriminácie alebo nekalých praktík, ktoré by mohli nepriaznivo ovplyvniť spravodlivé a rovnocenné príležitosti spoločností zapojených do služieb leteckej dopravy druhej zmluvnej strany súťažiť pri poskytovaní služieb leteckej dopravy.

6. Žiadna zmluvná strana nesmie poskytnúť ani povoliť verejné dotácie alebo podporu akejkoľvek spoločnosti, ak by tieto dotácie alebo podpora výrazne a nepriaznivo ovplyvnila spravodlivé a rovnocenné príležitosti spoločností druhej zmluvnej strany súťažiť pri poskytovaní služieb leteckej dopravy. Takéto verejné dotácie alebo podpora môžu okrem iného zahŕňať: krížové dotácie, náhradu prevádzkových strát, poskytnutie kapitálu, granty, záruky, zvýhodnené pôžičky alebo poistenie, ochranu pred konkurzom, vzdanie sa vymáhania splatných súm, vzdanie sa bežnej návratnosti investovaných verejných prostriedkov, daňové úľavy alebo oslobodenie od daní, náhradu za finančné bremená uložené orgánmi verejnej moci a prístup na diskriminačnom alebo neobchodnom základe k zariadeniam a službám leteckej navigácie a letiskovým zariadeniam a službám, pozemnej obsluhy, bezpečnostnej ochrane, počítačovým rezervačným systémom, pridelovaniu prevádzkových intervalov alebo k iným súvisiacim zariadeniam a službám potrebným na prevádzkovanie leteckej dopravy.

7. Ak zmluvná strana poskytne dotácie alebo podporu spoločnosti, musí zabezpečiť transparentnosť takeého opatrenia akýmkoľvek primeraným spôsobom, pričom okrem iného môže vyžadovať, aby spoločnosť zreteľne a samostatne označila túto dotáciu alebo podporu vo svojom účtovníctve.

8. Každá zmluvná strana na požiadanie druhej zmluvnej strany predloží danej zmluvnej strane v primeranom čase finančné výkazy subjektov, ktoré spadajú do právomoci prvej zmluvnej strany, a všetky ostatné takéto informácie, ktoré môže druhá zmluvná strana primerane požadovať, aby sa ubezpečila o splnení ustanovení tohto článku. Môžu to byť aj podrobné informácie o dotáciách alebo podpore. Takéto informácií môže podliehať povinnosti dôverného zaobchádzania zmluvnou stranou, ktorá si vyžiadala prístup k informáciám.

9. Bez toho, aby bolo dotknuté akékoľvek opatrenie prijaté príslušným orgánom na ochranu hospodárskej súťaže alebo súdom na účely presadzovania pravidiel uvedených v odsekoch 5 a 6:

- a) ak zmluvná strana zistí, že nejaká spoločnosť je preukázateľne vystavená diskriminácii alebo nekalým praktikám v zmysle odseku 5 alebo 6, môže predložiť písomné pripomienky druhej zmluvnej strane. Zmluvná strana sa po informovaní druhej zmluvnej strany môže obrátiť aj na zodpovedné orgány štátnej správy na území druhej zmluvnej strany vrátane orgánov na štátnej, regionálnej, oblastnej alebo miestnej úrovni, aby prerokovali záležitosti týkajúce sa tohto článku. Zmluvná strana si okrem toho môže vyžiadať konzultácie k tejto otázke od druhej zmluvnej strany s cieľom vyriešiť problém. Takéto konzultácie sa musia začať do 30 dní od predloženia žiadosti. Medzitým si zmluvné strany vymenia dostatočné informácie, aby bolo možné úplne preskúmať obavy, ktoré vyjadrila jedna zo zmluvných strán;
- b) ak zmluvné strany nedospejú k vyriešeniu záležitosti konzultáciami do 30 dní od začiatku konzultácií alebo ak sa konzultácie nezačnú v lehote 30 dní odo dňa doručenia žiadosti týkajúcej sa údajného porušenia odseku 5 alebo 6, zmluvná strana, ktorá požiadala o konzultácie, má právo pozastaviť vykonávanie práv uvedených v tejto dohode dotknutými spoločnosťami druhej zmluvnej strany, a to zamietnutím, zrušením alebo pozastavením prevádzkového oprávnenia/povolenia, alebo uložiť podmienky výkonu takýchto práv, ktoré považuje za nevyhnutné, alebo uložiť poplatky alebo prijať iné opatrenia. Opatrenia prijaté podľa tohto odseku musia byť vhodné, primerané a ich rozsah pôsobnosti a trvanie musí byť obmedzené na to, čo je nevyhnutne potrebné.

10. Každá zmluvná strana musí účinne uplatňovať protimonopolné právne predpisy v súlade s odsekom 2 a zakázať spoločnostiam:

- a) v spojení s akoukoľvek inou spoločnosťou uzatvárať dohody, prijímať rozhodnutia alebo používať zosúladený postup, ktoré môžu ovplyvňovať leteckú dopravu na územie/z územia danej zmluvnej strany a ktorých cieľom alebo účinkom je zabrániť, obmedziť alebo narušiť hospodársku súťaž. Tento zákaz možno vyhlásiť za neuplatniteľný, ak takéto dohody, rozhodnutia alebo postupy prispievajú k zlepšeniu produkcie alebo distribúcie služieb alebo k podpore technického či ekonomického pokroku, pričom sa spotrebiteľom umožní primeraný podiel na výsledných výhodách, a: i) neukladajú príslušným spoločnostiam obmedzenia, ktoré nie sú nevyhnutné pre dosiahnutie týchto cieľov, ii) neumožňujú takýmto spoločnostiam vylúčiť hospodársku súťaž vo vzťahu k podstatnej časti daných služieb a
- b) nezneužívajú dominantné postavenie spôsobom, ktorý môže ovplyvňovať leteckú dopravu na územie/z územia danej zmluvnej strany.

11. Každá zmluvná strana zverí uplatňovanie protimonopolných pravidiel uvedených v odseku 10 výlučne svojmu príslušnému a nezávislému orgánu na ochranu hospodárskej súťaže alebo súdu.

12. Bez toho, aby bolo dotknuté akékoľvek opatrenie prijaté príslušným orgánom na ochranu hospodárskej súťaže alebo súdom na účely presadzovania pravidiel uvedených v odseku 10, ak zmluvná strana zistí, že nejaká spoločnosť preukázateľne čelí porušovaniu odseku 10, môže predložiť písomné pripomienky druhej zmluvnej strane. Zmluvná strana sa po informovaní druhej zmluvnej strany môže obrátiť aj na zodpovedné orgány štátnej správy na území druhej zmluvnej strany vrátane orgánov na štátnej, regionálnej, oblastnej alebo miestnej úrovni, aby prerokovali záležitosti týkajúce sa tohto článku. Zmluvná strana si okrem toho môže vyžiadať konzultácie k tejto otázke od druhej zmluvnej strany s cieľom vyriešiť problém. Takéto konzultácie sa musia začať do 30 dní od predloženia žiadosti. Medzitým si zmluvné strany vymenia dostatočné informácie, aby bolo možné úplne preskúmať obavy, ktoré vyjadrila jedna zo zmluvných strán.

13. Ak zmluvné strany nedospejú k vyriešeniu záležitosti konzultáciami do 30 dní od začiatku konzultácií alebo ak sa konzultácie nezačnú v lehote 30 dní odo dňa doručenia žiadosti týkajúcej sa údajného porušenia odseku 10, a za predpokladu, že príslušný orgán na ochranu hospodárskej súťaže alebo súd zistil porušenie protimonopolných predpisov, zmluvná strana, ktorá požiadala o konzultácie, má právo pozastaviť vykonávanie práv uvedených v tejto dohode dotknutými spoločnosťami druhej zmluvnej strany, a to zamietnutím, zrušením alebo pozastavením prevádzkového oprávnenia/povolenia, alebo uložiť podmienky výkonu takýchto práv, ktoré považuje za nevyhnutné, alebo uložiť poplatky alebo prijať iné opatrenia. Opatrenia prijaté podľa tohto odseku musia byť vhodné, primerané a ich rozsah pôsobnosti a trvanie musí byť obmedzené na to, čo je nevyhnutne potrebné.

ČLÁNOK 9

Obchodné príležitosti

1. S výhradou prechodných ustanovení stanovených v prílohe I zmluvné strany zabezpečia, aby ich príslušné právne predpisy, pravidlá alebo postupy spĺňali regulačné požiadavky a normy v súvislosti s leteckou dopravou uvedené v prílohe II časti A.
2. Zmluvné strany súhlasia, že prekážky, ktorým čelia obchodné subjekty pri podnikaní, by obmedzovali výhody, ktoré sa majú dosiahnuť touto dohodou. Zmluvné strany sa preto zapoja do účinného a recipročného procesu odstraňovania prekážok pri podnikaní, s ktorými sa stretli obchodné subjekty oboch zmluvných strán, pokiaľ takéto prekážky obmedzujú obchodné operácie, narušujú hospodársku súťaž alebo ovplyvňujú rovnaké podmienky súťaže.
3. Leteckí dopravcovia obidvoch zmluvných strán nie sú povinní mať miestnych sponzorov.
4. Spoločný výbor vypracuje postup spolupráce vo vzťahu k podnikaniu a obchodným príležitostiam, monitoruje pokroky v účinnom odstraňovaní prekážok pri podnikaní, s ktorými sa stretli obchodné subjekty a v prípade potreby pravidelne preskúmava vývoj vrátane vývoja smerujúceho k legislatívnym a regulačným zmenám. V súlade s článkom 23 môže zmluvná strana požiadať o zasadnutie spoločného výboru s cieľom prediskutovať akékoľvek otázky týkajúce sa uplatňovania tohto článku.

5. Leteckí dopravcovia každej zmluvnej strany majú právo slobodne si zriadiť pobočku a priestory na území druhej zmluvnej strany, ak sú takéto pobočky alebo priestory potrebné na poskytovanie leteckej dopravy a na propagáciu a predaj služieb leteckej dopravy a súvisiacich služieb, ako aj právo predávať a vydávať letenky alebo letecké nákladné listy, a to tak vlastné, či iného dopravcu.

6. Leteckí dopravcovia každej zmluvnej strany majú právo v súlade so zákonmi a s právnymi predpismi druhej zmluvnej strany, ktoré sa týkajú vstupu, pobytu a zamestnania, priviesť a držať na území druhej zmluvnej strany riadiacich, obchodných, technických, prevádzkových a iných odborných zamestnancov, ktorí sú potrební na podporu poskytovania leteckej dopravy. Obe zmluvné strany v prípade potreby uľahčia a urýchlia udeľovanie pracovných povolení pre personál zamestnaný v kanceláriách podľa tohto odseku, vrátane osôb vykonávajúcich určité dočasné úlohy, ktoré nepresiahnu 90 dní, podliehajúcich príslušným platným zákonom a právnym predpisom.

7. Bez toho, aby bol dotknutý druhý pododsek, má každý letecký dopravca v súvislosti s pozemnou obsluhou na území druhej zmluvnej strany:

- a) právo vykonávať vlastnú pozemnú obsluhu (self-handling) alebo
- b) právo vybrať si spomedzi konkurenčných poskytovateľov vrátane iných leteckých dopravcov, ktorí poskytujú úplné alebo čiastočné služby pozemnej obsluhy, ak je týmto poskytovateľom na základe zákonov a iných právnych predpisov každej zmluvnej strany povolený prístup na trh a ak sa títo poskytovatelia nachádzajú na trhu.

Práva podľa prvého pododseku písm. a) a b) podliehajú len špecifickým obmedzeniam súvisiacim s dostupnými priestormi alebo dostupnou kapacitou a vyplývajúcim z potreby zachovávať bezpečnú prevádzku letiska. Ak takéto obmedzenia obmedzujú, zabraňujú alebo znemožňujú self-handling a ak neexistuje účinná hospodárska súťaž medzi poskytovateľmi, ktorí poskytujú služby pozemnej obsluhy, príslušná zmluvná strana zabezpečí, aby všetky tieto služby boli dostupné všetkým leteckým dopravcom rovnocenne a nediskriminačne. Ceny za takéto služby sa určia na základe relevantných, objektívnych, transparentných a nediskriminačných kritérií.

8. Každý poskytovateľ služieb pozemnej obsluhy, či už ide o leteckého dopravcu, alebo nie, má vo vzťahu k pozemnej obsluhu na území druhej zmluvnej strany právo poskytovať služby pozemnej obsluhy pre leteckých dopravcov pôsobiacich na tom istom letisku, ak sú povolené a ak sú v súlade s uplatniteľnými zákonmi a inými právnymi predpismi.

9. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby jej predpisy, usmernenia a postupy týkajúce sa pridelovania prevádzkových intervalov na letiskách jej území boli uplatňované nezávislým, transparentným, účinným a nediskriminačným spôsobom.

10. Zmluvná strana si môže pre informáciu vyžiadať oznámenie prevádzkových plánov, programov alebo cestovných poriadkov leteckej dopravy prevádzkovanvej na základe tejto dohody, len aby sa mohla ubezpečiť, že sú dodržiavané práva udelené na základe tejto dohody. Ak si ktorákoľvek zmluvná strana vyžiada takéto oznámenie, musí obmedziť administratívne zaťaženie sprostredkovateľských subjektov leteckej dopravy a leteckých dopravcov druhej zmluvnej strany spojené s týmito požiadavkami a postupmi na minimálnu úroveň.

11. Ktorýkoľvek letecký dopravca každej zmluvnej strany sa môže zapojiť do predaja služieb leteckej dopravy a súvisiacich služieb na území druhej zmluvnej strany priamo alebo podľa svojho rozhodnutia prostredníctvom svojich obchodných zástupcov, iných sprostredkovateľov, ktorých určí letecký dopravca, alebo prostredníctvom internetu alebo iným dostupným spôsobom. Každý letecký dopravca má právo predávať tieto dopravné služby a súvisiace služby a každý má právo si tieto dopravné služby a súvisiace služby kúpiť v mene platnej na danom území alebo vo voľne zmeniteľných menách.

12. Leteckým dopravcom každej zmluvnej strany sa umožní, aby miestne výdavky, vrátane nákupu paliva a platieb letiskových poplatkov na území druhej zmluvnej strany, uhrádzali v miestnej mene. Podľa svojho rozhodnutia môžu leteckí dopravcovia každej zmluvnej strany uhrádzať také výdavky na území druhej zmluvnej strany vo voľne zmeniteľných menách, a to za trhový výmenný kurz.

13. Každý letecký dopravca má na požiadanie právo kedykoľvek a akokoľvek zmeniť na voľne zmeniteľné meny a previesť príjmy z miestneho podnikania z územia druhej zmluvnej strany do krajiny svojho výberu. Zmena a prevod prostriedkov sa umožnia rýchlo, bez obmedzení alebo zdanenia prostriedkov, za trhový výmenný kurz platný na aktuálne transakcie a prevody v deň, keď letecký dopravca predloží úvodnú žiadosť o prevod prostriedkov, a nesmie podliehať žiadnym poplatkom s výnimkou poplatkov, ktoré zvyčajne účtujú banky za vykonanie zmeny a prevodu.

14. Pri prevádzkovaní alebo ponúkaní služieb podľa tejto dohody ktorýkoľvek letecký dopravca zmluvné strany môže uzatvárať marketingové dohody o spolupráci, ako sú napríklad dohody o vyhradení časti kapacity lietadla alebo dohody o spoločnom používaní letového kódu, s:

- a) ktorýmkoľvek leteckým dopravcom alebo leteckými dopravcami zmluvné strany;
- b) ktorýmkoľvek leteckým dopravcom alebo leteckými dopravcami tretej krajiny a
- c) poskytovateľom povrchovej dopravy (pozemnej alebo námornej) ktorejkoľvek krajiny

za predpokladu, že i) prevádzkujúci dopravcovia majú príslušné dopravné práva, ii) obchodní dopravcovia majú príslušné základné traťové práva a iii) dohody spĺňajú požiadavky týkajúce sa bezpečnosti a hospodárskej súťaže, ktoré sa pri takýchto dohodách bežne uplatňujú.

15. Pokiaľ ide o služby osobnej dopravy predávané v rámci spoločných obchodných dohôd, kupujúci musí byť informovaný na predajnom mieste alebo v každom prípade pri odbavení alebo pred nástupom do lietadla, ak sa pre nadväzujúci let nevyžaduje odbavenie, o tom, ktorí dopravní prevádzkovatelia budú prevádzkovať jednotlivé úseky služby.

16. Pokiaľ ide o dopravu cestujúcich, poskytovatelia povrchovej dopravy nepodliehajú zákonom ani iným právnym predpisom, ktorými sa riadi letecká doprava, a to výhradne na základe toho, že túto povrchovú dopravu ponúka letecký dopravca pod vlastným menom.

17. Bez ohľadu na iné ustanovenia tejto dohody sa leteckým dopravcom a nepriamym poskytovateľom nákladnej prepravy zmluvných strán bez obmedzenia povolí v súvislosti s medzinárodnou leteckou dopravou využívať akúkoľvek povrchovú nákladnú dopravu do bodov alebo z bodov na území zmluvných strán alebo tretích krajín vrátane dopravy na všetky medzinárodne uznávané letiská alebo z nich so zariadeniami pre colné odbavenie a v prípade potreby vrátane práv na dopravu nákladu pod colným dohľadom podľa uplatniteľných zákonov a iných právnych predpisov. V prípade takéhoto nákladu, či už sa prepravuje povrchovou dopravou alebo letecky, sa zabezpečí prístup k letiskovému colnému odbaveniu a zariadeniam. Leteckí dopravcovia sa môžu rozhodnúť, že si budú zabezpečovať povrchovú dopravu sami alebo na základe dohody s inými poskytovateľmi povrchovej dopravy vrátane povrchovej dopravy, ktorú prevádzkujú iní leteckí dopravcovia alebo nepriami poskytovatelia nákladnej leteckej dopravy. Takéto kombinované nákladné služby možno poskytovať za jednu spoločnú cenu za kombinovanú leteckú a povrchovú dopravu, pokiaľ zasielatelia nie sú uvedení do omylu z hľadiska skutočností týkajúcich sa takejto dopravy.

18. Leteckí dopravcovia každej zmluvnej strany sú oprávnení uzatvárať koncesionárske dohody alebo dohody o označovaní so spoločnosťami vrátane leteckých dopravcov každej zmluvnej strany alebo tretích krajín, pokiaľ leteckí dopravcovia majú príslušné oprávnenie a spĺňajú podmienky stanovené v zákonoch a právnych predpisoch, ktoré zmluvné strany zvyčajne uplatňujú na takéto dohody, najmä na tie, ktoré vyžadujú zverejniť totožnosť leteckého dopravcu vykonávajúceho túto službu.

19. Leteckí dopravcovia každej zmluvnej strany môžu uzatvárať dohody na poskytnutie lietadiel s posádkou alebo bez nej na účely prevádzkovania medzinárodnej leteckej dopravy s:

- a) ktorýmkoľvek leteckým dopravcom alebo leteckými dopravcami zmluvnej strany a
- b) ktorýmkoľvek leteckým dopravcom alebo leteckými dopravcami tretej krajiny,

pokiaľ všetci účastníci týchto dohôd majú príslušné oprávnenie a splňajú podmienky stanovené podľa príslušných zákonov a iných právnych predpisov, ktoré zmluvné strany uplatňujú na takéto dohody. Žiadna zmluvná strana nesmie vyžadovať, aby letecký dopravca, ktorý poskytuje lietadlá, vlastnil pre trate, na ktorých budú lietadlá prevádzkované, dopravné práva podľa tejto dohody. Zmluvné strany môžu požadovať, aby tieto dohody schválili ich príslušné orgány. Ak zmluvná strana požaduje takéto schválenie, obmedzí administratívne zaťaženie leteckých dopravcov v súvislosti so schvaľovacím postupom na minimum.

ČLÁNOK 10

Clá a dane

Pri prilete na územie jednej zmluvnej strany lietadlá prevádzkované v rámci medzinárodnej leteckej dopravy leteckými dopravcami druhej zmluvnej strany, ich bežné vybavenie, pohonné látky, mazivá, spotrebné technické zásoby, pozemné zariadenia, náhradné diely (vrátane motorov), zásoby lietadla (vrátane potravín, nápojov a liehovín, tabaku a iných produktov určených na používanie cestujúcimi alebo predaj cestujúcim v obmedzenom množstve počas letu) a ďalšie predmety určené na využívanie alebo využívané výlučne v súvislosti s prevádzkou alebo údržbou lietadla v medzinárodnej leteckej doprave, sú na základe reciprocity a za predpokladu, že toto vybavenie a zásoby zostanú na palube lietadla, oslobodené od všetkých dovozných obmedzení, daní z majetku, kapitálových poplatkov, colných poplatkov, spotrebných daní a podobných poplatkov a odvodov, ktoré sú:

- a) uložené vnútroštátnymi alebo miestnymi orgánmi alebo Európskou úniou a

b) nie sú založené na cene za poskytované služby.

2. Na základe reciprocity sú od daní, odvodov, ciel, poplatkov a odvodov uvedených v odseku 1 s výnimkou poplatkov vychádzajúcich z ceny za poskytnuté služby oslobodené aj:

- a) palubné zásoby, ktoré sa privezú alebo dodajú na územie jednej zmluvnej strany a nakladajú na palubu v primeraných množstvách na použitie v odlietajúcom lietadle leteckého dopravcu druhej zmluvnej strany, ktorý zabezpečuje medzinárodnú leteckú dopravu, vrátane prípadov, keď sa takéto zásoby majú používať počas časti letu uskutočnenej nad uvedeným územím;
- b) pozemné zariadenia a náhradné diely (vrátane motorov) dovezené na územie zmluvnej strany na účely servisu, údržby alebo opravy lietadla leteckého dopravcu druhej zmluvnej strany, ktoré sa používa v medzinárodnej leteckej doprave;
- c) palivo, mazivá a spotrebné technické zásoby v lietadle, ktoré sa privezú alebo dodajú na územie zmluvnej strany na použitie v lietadle leteckého dopravcu druhej zmluvnej strany, ktoré sa používa v medzinárodnej leteckej doprave, vrátane prípadov, keď sa takéto zásoby majú používať počas časti letu uskutočnenej nad uvedeným územím; a
- d) tlačенý materiál, tak ako ustanovujú colné právne predpisy každej zmluvnej strany, ktoré sa privezú alebo dodajú na územie zmluvnej strany a vezmú sa na palubu na použitie v odlietajúcom lietadle leteckého dopravcu druhej zmluvnej strany, ktoré sa používa v medzinárodnej leteckej doprave, vrátane prípadov, keď sa takéto zásoby majú používať počas časti letu uskutočnenej nad uvedeným územím.

3. Žiadne ustanovenie tejto dohody nebráni zmluvnej strane v tom, aby uložila dane, odvody, clá, poplatky alebo odvody na palivo dodávané na jej území na nediskriminačnom základe na použitie v lietadlách leteckého dopravcu, ktorý prevádzkuje lety medzi dvomi miestami na jej území.
4. Bežné palubné vybavenie, ako aj materiál, zásoby a náhradné diely uvedené v odsekoch 1 a 2, ktoré sa zvyčajne ponechávajú na palube lietadla prevádzkovaného leteckým dopravcom jednej zmluvnej strany, sa môžu vyložiť na území druhej zmluvnej strany len s predchádzajúcim súhlasom colných orgánov danej zmluvnej strany a môže byť potrebné držať ich pod dohľadom alebo kontrolou uvedených orgánov dovtedy, kým sa nevyvezú naspäť alebo sa s nimi v súlade s colnými predpismi nenaloží inak.
5. Výnimky stanovené v tomto článku sa uplatňujú tiež vtedy, keď leteckí dopravcovia zmluvné strany uzavreli s iným leteckým dopravcom, ktorý obdobne využíva takéto výnimky udelené druhou zmluvnou stranou, zmluvu o pôžičke alebo prevode položiek uvedených v odsekoch 1 a 2 na územie druhej zmluvnej strany.
6. Žiadne ustanovenie tejto dohody nebráni žiadnej zmluvnej strane v tom, aby uložila dane, odvody, clá alebo poplatky na tovar predávaný na iný účel ako na spotrebu cestujúcimi na palube na úseku leteckej dopravnej služby medzi dvoma miestami na jej území, na ktorých je povolený nástup do lietadla a výstup z neho.
7. Batožina a náklad v priamom tranzite cez územie zmluvnej strany sú oslobodené od daní, ciel, poplatkov a iných podobných odvodov, ktoré nevychádzajú z ceny za poskytovanú službu.

8. Na vybavenie a zásoby uvedené v odsekoch 1 a 2 sa môže vzťahovať požiadavka, aby boli držané pod dohľadom alebo kontrolou príslušných orgánov.
9. Ustanovenia tejto dohody nemajú vplyv na oblasť dane z pridanej hodnoty (DPH).
10. Táto dohoda nemá vplyv na ustanovenia príslušných dohovorov medzi členskými štátmi EÚ a Arménskom o zamedzení dvojitého zdanenia príjmov a kapitálu.

ČLÁNOK 11

Používateľské poplatky

1. S výhradou prechodných ustanovení stanovených v prílohe I zmluvné strany zabezpečia, aby ich príslušné právne predpisy, pravidlá alebo postupy spĺňali regulačné požiadavky a normy v súvislosti s leteckou dopravou uvedené v prílohe II časti A.
2. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby poplatky za používanie zariadení leteckej navigácie a riadenia letovej prevádzky, ktoré jej príslušné finančné orgány alebo subjekty môžu ukladať leteckým dopravcom druhej zmluvnej strany, vychádzali z nákladov a aby neboli diskriminačné. Akékoľvek podobné používateľské poplatky sa v každom prípade stanovia leteckým dopravcom druhej zmluvnej strany za podmienok, ktoré nie sú menej priaznivé ako najpriaznivejšie podmienky dostupné pre akéhokoľvek iného leteckého dopravcu.

3. Každá zo zmluvných strán zabezpečí, aby používateľské poplatky, ktoré jej príslušné finančné úrady alebo orgány môžu ukladať leteckým dopravcom druhej zmluvnej strany za používanie letísk, zariadení bezpečnostnej ochrany letectva a súvisiacich zariadení a služieb, s výnimkou poplatkov uložených za služby uvedené v článku 9 ods. 7, neboli nespravodlivo diskriminačné a diskriminačné z dôvodu štátnej príslušnosti a aby boli spravodlivo rozdelené medzi jednotlivé kategórie používateľov. Bez toho, aby bol dotknutý článok 16 ods. 1, musia takéto používateľské poplatky odrážať, ale nesmú prevyšovať úplné náklady príslušných finančných úradov alebo orgánov na poskytovanie príslušných zariadení a služieb letísk, zariadení a služieb spojených s leteckou bezpečnostnou ochranou na letisku alebo na tých letiskách, kde sa uplatňuje spoločný systém spoplatňovania. V takýchto používateľských poplatkoch môže byť zahrnutá primeraná návratnosť aktív po započítaní odpisov. Zariadenia a služby, za používanie ktorých sa účtujú poplatky, sa poskytujú efektívne a hospodárne. Takéto používateľské poplatky sa v každom prípade uplatnia na leteckých dopravcov druhej zmluvnej strany za podmienok, ktoré nie sú menej priaznivé ako najpriaznivejšie podmienky dostupné pre akéhokoľvek iného leteckého dopravcu v čase uplatnenia poplatkov.

4. Každá zmluvná strana vyžaduje, aby príslušné finančné úrady alebo orgány na jej území a leteckí dopravcovia, ktorí používajú služby a zariadenia, viedli konzultácie a vymieňali si takéto informácie, ktoré môžu byť potrebné na umožnenie presného posúdenia primeranosti poplatkov v súlade so zásadami stanovenými v odsekoch 2 a 3. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby príslušné finančné úrady alebo orgány primeraným spôsobom oznámili používateľom každú navrhovanú zmenu používateľských poplatkov, aby používatelia mohli vyjadriť svoj názor a predložiť pripomienky pred vykonaním týchto zmien.

ČLÁNOK 12

Letecké cestovné a letecké sadzby

1. Každá zmluvná strana umožní leteckým dopravcom zmluvných strán, aby stanovovali letecké cestovné a letecké sadzby voľne na základe slobodnej a spravodlivej hospodárskej súťaže.
2. Každá zmluvná strana môže na nediskriminačnom základe požadovať, aby leteckí prevádzkovatelia oboch zmluvných strán oznámili jej príslušným orgánom letecké cestovné a letecké sadzby, ktoré ponúkajú za lety z jej územia, a to v zjednodušenej forme a iba na informačné účely. Leteckí dopravcovia môžu byť povinní predložiť takéto oznámenie najskôr pri prvotnej ponuke leteckého cestovného alebo leteckej sadzby.
3. Príslušné orgány sa môžu radiť o záležitostiach, ako sú požiadavky a postupy oznamovania leteckého cestovného a leteckých sadzieb, ako aj leteckého cestovného a leteckých sadzieb, ktoré môžu byť nespravodlivé, neprimerané, diskriminačné alebo dotované.

ČLÁNOK 13

Štatistika

1. Každá zmluvná strana poskytne druhej zmluvnej strane dostupnú štatistiku leteckej dopravy podľa tejto dohody, ktorá sa vyžaduje v súlade s jej vnútroštátnymi zákonmi a inými právnymi predpismi, na nediskriminačnom základe a ktorú možno v primeranej miere vyžadovať.

2. Zmluvné strany spolupracujú, a to aj v rámci spoločného výboru, s cieľom uľahčiť vzájomnú výmenu štatistických informácií na účely monitorovania rozvoja leteckej dopravy podľa tejto dohody.

HLAVA II

SPOLUPRÁCA V OBLASTI REGULÁCIE

ČLÁNOK 14

Bezpečnosť letectva

1. S výhradou prechodných ustanovení stanovených v prílohe I zmluvné strany zabezpečia, aby ich príslušné právne predpisy, pravidlá alebo postupy spĺňali regulačné požiadavky a normy v súvislosti s leteckou dopravou uvedené v prílohe II časti B.
2. Na účely zabezpečenia vykonávania ustanovení tohto článku a regulačných požiadaviek a noriem uvedených v odseku 1 zmluvnými stranami sa Arménsko zapája do činnosti Európskej agentúry pre bezpečnosť letectva ako pozorovateľ, a to od dátumu nadobudnutia platnosti tejto dohody.

Prechod Arménska k plneniu regulačných požiadaviek a noriem týkajúcich sa leteckej dopravy uvedených v prílohe II časti B podlieha neustálemu monitorovaniu a pravidelnému hodnoteniu, ktoré vykonáva Európska únia v spolupráci s Arménskom.

Ak Arménsko usúdi, že spĺňa regulačné požiadavky a normy týkajúce sa leteckej dopravy uvedené v prílohy II časti B, informuje Európsku úniu, aby vykonala hodnotenie.

Keď Arménsko v plnej miere spĺňa regulačné požiadavky a normy týkajúce sa leteckej dopravy uvedené v prílohe II časti B, spoločný výbor stanoví presný status a podmienky účasti Arménska v Európskej agentúre pre bezpečnosť letectva a jeho statusu pozorovateľa.

3. Zmluvné strany zabezpečujú, aby sa lietadlo zaregistrované jednou zmluvnou stranou, ktoré je podozrivé z nedodržiavania medzinárodných leteckých bezpečnostných noriem stanovených podľa dohovoru a ktoré pristáva na letiskách otvorených pre medzinárodnú leteckú dopravu na území druhej zmluvnej strany, podrobilo inšpekciám na odbavovacej ploche vykonávaným príslušnými orgánmi druhej zmluvnej strany, na palube a v okolí lietadla na účely kontroly platnosti dokladov lietadla a jeho posádky, ako aj viditeľného stavu lietadla a jeho vybavenia.

4. Príslušné orgány zmluvnej strany môžu kedykoľvek požiadať o konzultácie týkajúce sa bezpečnostných noriem, ktoré udržiava druhá zmluvná strana.

5. Príslušné orgány zmluvnej strany prijímú všetky vhodné a bezodkladné opatrenia vždy, keď zistia, že:

- a) lietadlo, výrobok alebo prevádzka pravdepodobne nespĺňa minimálne normy stanovené podľa dohovoru alebo regulačné požiadavky a normy týkajúce sa leteckej dopravy uvedené v prílohe II časti B, podľa toho, čo je uplatniteľné;
- b) existujú vážne obavy, že lietadlo alebo prevádzka lietadla nespĺňa minimálne normy stanovené podľa dohovoru alebo regulačné požiadavky a normy týkajúce sa leteckej dopravy uvedené v prílohe II časti B, podľa toho, čo je uplatniteľné, alebo
- c) existujú vážne obavy, že sa účinne nedodržiavajú a neuplatňujú minimálne normy stanovené podľa dohovoru alebo regulačné požiadavky a normy uvedené v prílohe II časti B, podľa toho, čo je uplatniteľné.

6. Ak niektorá zmluvná strana prijme opatrenie podľa odseku 5, bezodkladne o tom informuje druhú zmluvnú stranu a predloží odôvodnenie svojho opatrenia.

7. Opatrenie prijaté zmluvnou stranou v súlade s odsekom 5 sa ukončí, keď pominú dôvody na prijatie uvedeného opatrenia.

ČLÁNOK 15

Bezpečnostná ochrana letectva

1. S výhradou prechodných ustanovení stanovených v přílohe I zmluvné strany zabezpečia, aby ich príslušné právne predpisy, pravidlá alebo postupy spĺňali regulačné požiadavky a normy týkajúce sa leteckej dopravy uvedené v prílohe II časti C.
2. Arménsko môže podliehať kontrole Európskej komisie v súlade s príslušnými právnymi predpismi Európskej únie v oblasti bezpečnostnej ochrany letectva uvedenými v prílohe II časti C. Zmluvné strany zavedú potrebný mechanizmus na zabezpečenie výmeny informácií o výsledkoch takýchto kontrol.

3. Keďže je zabezpečenie bezpečnosti civilných lietadiel, ich cestujúcich a posádky základnou podmienkou poskytovania služieb medzinárodnej leteckej dopravy, zmluvné strany znova zdôrazňujú svoje záväzky navzájom si zabezpečovať bezpečnostnú ochranu civilného letectva voči činom protiprávneho zasahovania, a najmä svoje záväzky podľa dohovoru, Dohovoru o trestných činoch a niektorých iných činoch spáchaných na palube lietadla podpísaného v Tokiu 14. septembra 1963, Dohovoru o potlačení protiprávneho zmocnenia sa lietadla podpísaného v Haagu 16. decembra 1970, Dohovoru o potlačení protiprávných činov ohrozujúcich bezpečnosť civilného letectva podpísaného v Montreale 23. septembra 1971, Protokolu o potlačení protiprávných násilných činov na letiskách medzinárodnej civilnej leteckej dopravy podpísaného v Montreale 24. februára 1988 a Dohovoru o označovaní plastických výbušnín na účely detekcie podpísaného v Montreale 1. marca 1991 do tej miery, do akej sú obidve zmluvné strany účastníkmi týchto dohovorov, ako aj všetkých ostatných dohovorov a protokolov týkajúcich sa bezpečnostnej ochrany civilného letectva, na ktorých sa zmluvné strany zúčastňujú.

4. Zmluvné strany si na požiadanie navzájom poskytnú pomoc potrebnú na zabránenie protiprávnemu zmocneniu sa lietadla a iným protiprávnym činom proti bezpečnosti tohto lietadla, jeho cestujúcich a posádky, letísk a zariadení leteckej navigácie, ako aj každému inému ohrozeniu bezpečnostnej ochrany civilného letectva.

5. Ak sa to nestanovuje v regulačných požiadavkách a normách týkajúcich sa bezpečnostnej ochrany letectva uvedených v prílohe II časti C, zmluvné strany vo svojich vzájomných vzťahoch konajú v súlade s medzinárodnými normami bezpečnostnej ochrany letectva a vhodnými odporúčanými postupmi ICAO. Obidve zmluvné strany vyžadujú, aby prevádzkovatelia lietadiel z ich registra, prevádzkovatelia s hlavným miestom podnikania alebo trvalým sídlom na ich území a prevádzkovatelia letísk na ich území konali v súlade s týmito ustanoveniami o bezpečnostnej ochrane letectva.

6. Každá zmluvná strana zabezpečí, aby sa na jej území prijali účinné opatrenia na ochranu civilného letectva pred činmi nezákonného zasahovania, okrem iného vrátane detekčnej kontroly cestujúcich a ich príručnej batožiny, detekčnej kontroly podanej batožiny, detekčnej kontroly a bezpečnostnej kontroly osôb iných než cestujúci, ako aj ich prenášaných predmetov, detekčnej kontroly a bezpečnostnej kontroly nákladu, poštových zásielok, dodávok potrebných počas letu a letiskových dodávok, ako aj kontroly vstupu do letovej časti letiska a vyhradených bezpečnostných priestorov. Tieto opatrenia sa prispôbia v súlade so zvýšením ohrozenia bezpečnostnej ochrany civilného letectva. Každá zmluvná strana súhlasí s tým, že sa od jej leteckých dopravcov môže požadovať, aby dodržiavali ustanovenia bezpečnostnej ochrany letectva uvedené v odsekoch 1 a 5, ako aj iných ustanovení bezpečnostnej ochrany, ktoré druhá zmluvná strana vyžaduje pri vstupe, opustení alebo počas pobytu na území druhej zmluvnej strany.

7. Pri plnom zohľadnení a vzájomnom rešpektovaní zvrchovanosti zmluvných strán môže zmluvná strana prijať bezpečnostné opatrenia na vstup na svoje územie, ako aj núdzové opatrenia, s cieľom reagovať na konkrétne ohrozenie bezpečnostnej ochrany, čo by mala bezodkladne oznámiť druhej zmluvnej strane. Každá zmluvná strana posúdi kladne každú žiadosť druhej zmluvnej strany o primerané osobitné bezpečnostné opatrenia a prvá zmluvná strana prihliadne na už prijaté bezpečnostné opatrenia druhej zmluvnej strany a akékoľvek stanoviská druhej zmluvnej strany. Každá zmluvná strana však uznáva, že žiadne ustanovenie tohto článku neobmedzuje možnosť zmluvnej strany odmietnuť vstup na jej územie akémukoľvek letu alebo letom, o ktorých sa domnieva, že predstavujú hrozbu pre jej bezpečnosť. Okrem prípadu, keď to nie je v núdzovej situácii možné, každá zmluvná strana vopred informuje druhú zmluvnú stranu o všetkých osobitných opatreniach bezpečnostnej ochrany, ktoré plánuje zaviesť a ktoré by mohli mať významný finančný alebo prevádzkový vplyv na služby leteckej dopravy poskytované podľa tejto dohody. Každá zmluvná strana môže požiadať o zasadnutie spoločného výboru na prediskutovanie takýchto opatrení bezpečnostnej ochrany, ako sa uvádza v článku 23.

8. Ak dôjde k incidentu alebo hrozbe incidentu protiprávneho zmocnenia sa civilného lietadla alebo iných protiprávnych činov proti bezpečnosti lietadiel, ich cestujúcich a posádky, letísk alebo leteckých navigačných zariadení, zmluvnej strany si navzájom pomáhajú uľahčením komunikácie a ďalšími vhodnými opatreniami s cieľom rýchlo a bezpečne ukončiť tento incident alebo jeho hrozbu.
9. Každá zmluvná strana prijme všetky možné opatrenia, aby lietadlo, ktoré je predmetom protiprávneho zmocnenia sa alebo iných protiprávnych činov a ktoré sa nachádza na zemi na území tejto zmluvnej strany, zadržala na zemi, okrem prípadov, keď je jeho odlet vynútený zásadnou povinnosťou chrániť ľudské životy. Takéto opatrenia sa pokiaľ možno prijímajú na základe vzájomných konzultácií.
10. Ak má zmluvná strana opodstatnený dôvod domnievať sa, že druhá zmluvná strana nedodrжала ustanovenia tohto článku o bezpečnostnej ochrane leteckej dopravy, uvedená zmluvná strana požiada o urýchlené konzultácie s druhou zmluvnou stranou. Takéto konzultácie sa musia začať do 30 dní od predloženia takejto žiadosti.
11. Bez toho, aby bol dotknutý článok 5, ak sa nedosiahne uspokojivá dohoda do 30 dní od dátumu začiatku takýchto konzultácií alebo prípadne v dlhšej dohodnutej lehote, predstavuje to dôvod neposkytnúť leteckému dopravcovi alebo viacerým leteckým dopravcom druhej zmluvnej strany prevádzkové oprávnenie, zrušiť ho, obmedziť ho alebo uložiť vo vzťahu k nemu podmienky.
12. Ak si to vyžiada bezprostredné a mimoriadne ohrozenie, môže zmluvná strana prijať okamžité predbežné opatrenie.
13. Akékoľvek opatrenie prijaté v súlade s odsekom 11 sa zruší po tom, ako druhá zmluvná strana dosiahne plný súlad s ustanoveniami tohto článku.

ČLÁNOK 16

Manažment letovej prevádzky

1. S výhradou prechodných ustanovení stanovených v prílohe I zmluvné strany zabezpečia, aby ich príslušné právne predpisy, pravidlá alebo postupy spĺňali regulačné požiadavky a normy týkajúce sa leteckej dopravy uvedené v prílohe II časti D, a ak sa nestanovujú v regulačnom rámci EÚ, prinajmenšom príslušné normy ICAO a odporúčané postupy za podmienok uvedených v tomto článku.
2. Zmluvné strany spolupracujú v oblasti manažmentu letovej prevádzky s úmyslom rozšírenia jednotného európskeho neba na Arménsko s cieľom zlepšiť súčasné bezpečnostné normy a celkovú účinnosť všeobecných noriem leteckej dopravy v Európe, optimalizovať kapacity riadenia leteckej dopravy, minimalizovať oneskorenia a zvýšiť environmentálnu účinnosť. Na tento účel sa Arménsko zapojí ako pozorovateľ do Výboru pre jednotné európske nebo a iných orgánov v súvislosti s jednotným európskym nebom, a to od dátumu nadobudnutia platnosti tejto dohody. Spoločný výbor je zodpovedný za monitorovanie a uľahčenie spolupráce v oblasti manažmentu letovej prevádzky.
3. Na účely uľahčenia uplatňovania právnych predpisov jednotného európskeho neba na svojich územiach:
 - a) Arménsko prijme potrebné opatrenia, aby prispôbilo svoje letecké navigačné služby a inštitucionálne štruktúry a štruktúry dohľadu nad manažmentom letovej prevádzky požiadavkám jednotného európskeho neba;

- b) Arménsko najmä zriadi príslušný vnútroštátny orgán dohľadu, ktorý bude prinajmenšom funkčne nezávislý od poskytovateľa(-ov) leteckých navigačných služieb;
- c) Európska únia pridruží Arménsko do príslušných prevádzkových iniciatív v oblasti leteckých navigačných služieb, vzdušného priestoru a interoperability, ktoré vychádzajú z jednotného európskeho neba, najmä prostredníctvom:
 - i) preskúmania možnosti spolupráce alebo pridruženia s existujúcim funkčným blokom vzdušného priestoru alebo vytvorenia nového,
 - ii) zapojenia do sieťových funkcií jednotného európskeho neba,
 - iii) zosúladenia s plánmi vykonávania programu SESAR,
 - iv) zvyšovania interoperability a
- d) Arménsko prijme potrebné opatrenia na zavedenie systému výkonnosti Európskej únie s cieľom optimalizovať celkovú efektívnosť letov, znižovať náklady a zvyšovať bezpečnosť a kapacity existujúcich systémov.

ČLÁNOK 17

Životné prostredie

1. S výhradou prechodných ustanovení stanovených v prílohe I zmluvné strany zabezpečia, aby ich príslušné právne predpisy, pravidlá alebo postupy spĺňali regulačné požiadavky a normy týkajúce sa leteckej dopravy uvedené v prílohe II časti E.
2. Zmluvné strany podporujú potrebu ochrany životného prostredia, pričom podporujú udržateľný rozvoj leteckej dopravy. Zmluvné strany majú v úmysle spolupracovať, aby identifikovali hrozby súvisiace s vplyvom leteckej dopravy na životné prostredie.
3. Zmluvné strany uznávajú dôležitosť spolupráce pri posudzovaní a minimalizovaní vplyvov leteckej dopravy na životné prostredie v súlade s cieľmi tejto dohody.
4. Zmluvné strany uznávajú dôležitosť boja proti zmene klímy, a teda riešenia otázky emisií skleníkových plynov z leteckej dopravy, a to na domácej aj medzinárodnej úrovni. Súhlasia so zintenzívnením spolupráce v týchto otázkach, a to aj prostredníctvom príslušných mnohostranných dohôd, najmä zavedením globálneho trhového mechanizmu schváleného na 39. zasadnutí ICAO a používaním mechanizmu zriadeného článkom 6 ods. 4 Parížskej dohody prijatej na základe Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy na vypracovaní opatrení založených na globálnom trhu s cieľom znížiť emisie skleníkových plynov v odvetví letectva, ako aj všetkých ostatných aspektov uvedeného článku, ktoré majú osobitný význam pre emisie z medzinárodnej leteckej dopravy.

5. Zmluvné strany sa zaväzujú k výmene informácií a pravidelnej priamej komunikácii a dialógu medzi expertmi s cieľom zlepšiť spoluprácu pri riešení vplyvov letectva na životné prostredie vrátane:

- a) výskumu a vývoja s ohľadom na letecké technológie šetrné k životnému prostrediu;
- b) inovácií v manažmente letovej prevádzky zameraných na zníženie vplyvu letectva na životné prostredie;
- c) výskumu a vývoja udržateľných alternatívnych pohonných hmôt pre leteckú dopravu;
- d) otázok riešenia vplyvov letectva na životné prostredie a zníženia emisií z letectva; a
- e) obmedzenia a monitorovania hluku s cieľom znížiť vplyv letectva na životné prostredie.

6. Zmluvné strany sa takisto zaväzujú v súlade so svojimi právami a povinnosťami vyplývajúcimi z multilaterálnych záväzkov týkajúcich sa životného prostredia účinne posilniť spoluprácu, a to aj finančnú a technologickú, vo vzťahu k opatreniam zameraným na boj proti emisiám skleníkových plynov z medzinárodnej leteckej dopravy.

7. Zmluvné strany uznávajú potrebu prijímať vhodné opatrenia na prevenciu alebo iné riešenie vplyvov leteckej dopravy na životné prostredie, pokiaľ tieto opatrenia budú úplne zlučiteľné s právami a povinnosťami, ktoré im vyplývajú podľa medzinárodného práva.

ČLÁNOK 18

Zodpovednosť leteckých dopravcov

Zmluvné strany opätovne potvrdzujú svoje záväzky na základe Dohovoru o zjednotení niektorých pravidiel pre medzinárodnú leteckú dopravu podpísaného 28. mája 1999 v Montreale (ďalej len „Montrealský dohovor“).

ČLÁNOK 19

Ochrana spotrebiteľa

S výhradou prechodných ustanovení stanovených v prílohe I zmluvné strany zabezpečia, aby ich príslušné právne predpisy, pravidlá alebo postupy spĺňali regulačné požiadavky a normy v súvislosti s leteckou dopravou uvedené v prílohe II časti F.

ČLÁNOK 20

Počítačové rezervačné systémy

1. S výhradou prechodných ustanovení stanovených v prílohe I zmluvné strany zabezpečia, aby ich príslušné právne predpisy, pravidlá alebo postupy spĺňali regulačné požiadavky a normy v súvislosti s leteckou dopravou uvedené v prílohe II časti A.

2. Predajcovia počítačových rezervačných systémov (ďalej len „PRS“) pôsobiaci na území jednej zmluvnej strany sú oprávnení zavádzať, udržiavať a bezplatne sprístupňovať svoje PRS pre cestovné agentúry alebo cestovné kancelárie, ktorých hlavným predmetom činnosti je predaj produktov cestovného ruchu na území druhej zmluvnej strany, pokiaľ každý PRS spĺňa všetky príslušné regulačné požiadavky druhej zmluvnej strany.
3. Každá zmluvná strana zruší akékoľvek existujúce požiadavky, ktoré by mohli obmedziť prístup PRS jednej zmluvnej strany na trh druhej zmluvnej strany alebo inak obmedziť hospodársku súťaž. Zmluvné strany sa zdržia prijímania akýchkoľvek takýchto požiadaviek.
4. Žiadna zmluvná strana nesmie na svojom území ukladať alebo povoliť ukladať predajcom PRS druhej zmluvnej strany odlišné požiadavky v súvislosti s prezentáciou informácií PRS, než sú tie, ktoré sú uložené na jej vlastných predajcov PRS alebo na akýchkoľvek iných predajcov PRS na jej trhu. Žiadna zmluvná strana nesmie brániť uzatvoreniu dohôd medzi predajcami PRS, ich poskytovateľmi a ich zákazníkmi, ktoré súvisia s výmenou informácií o cestovných službách a ktoré uľahčujú zobrazovanie komplexných a nestranných informácií spotrebiteľom, alebo ktoré súvisia s plnením regulačných požiadaviek týkajúcich sa neutrálnych obrazoviek.
5. Zmluvné strany zabezpečia, aby vlastníkom a prevádzkovateľom PRS zmluvné strany, ktorí spĺňajú príslušné regulačné požiadavky druhej zmluvnej strany, prináleží rovnaká možnosť vlastniť PRS na území druhej zmluvnej strany, ako v prípade vlastníkov a prevádzkovateľov iných PRS, ktorí pôsobia na trhu uvedenej zmluvnej strany.

ČLÁNOK 21

Sociálne hľadiská

1. S výhradou prechodných ustanovení stanovených v prílohe I zmluvné strany zabezpečia, aby ich príslušné právne predpisy, pravidlá alebo postupy spĺňali regulačné požiadavky a normy v súvislosti s leteckou dopravou uvedené v prílohe II časti G.
2. Zmluvné strany uznávajú, že je dôležité zvažovať vplyvy tejto dohody na pracovnú silu, zamestnanosť a podmienky práce. Zmluvné strany sa zaväzujú spolupracovať v otázkach pracovnej sily v rozsahu pôsobnosti tejto dohody, okrem iného vo vzťahu k vplyvom na zamestnanosť, základné pracovné práva, pracovné podmienky, sociálnu ochranu a sociálny dialóg.
3. Zmluvné strany podporujú vo svojich právnych predpisoch, pravidlách a postupoch vysokú úroveň ochrany v pracovnej a sociálnej oblasti odvetvia civilného letectva.
4. Zmluvné strany uznávajú význam prospechu, ktorý prinášajú dôležité hospodárske výhody vyplývajúce z otvorených a konkurenčných trhov v kombinácii s vysokou úrovňou pracovných noriem pre zamestnancov. Zmluvné strany vykonávajú túto dohodu tak, aby prispeli k vysokej úrovni pracovných noriem nezávisle od vlastníctva a povahy príslušných leteckých dopravcov a aby zabezpečili, že práva a zásady uvedené v ich príslušných právnych predpisoch a pravidlách nebudú ohrozené, ale naopak účinne vykonávané.

5. Zmluvné strany sa vo svojich právnych predpisoch a postupoch zaväzujú podporovať a účinne vykonávať medzinárodne uznávané základné pracovné normy uvedené v základných dohovoroch Medzinárodnej organizácie práce, ktoré Arménsko a členské štáty EÚ ratifikovali.
6. Zmluvné strany sa takisto zaväzujú podporovať iné medzinárodne uznávané normy a dohody platné v sociálnej a pracovnej oblasti civilného letectva a účinne ich vykonávať a uplatňovať vo svojich vnútroštátnych predpisoch.
7. Ktorákoľvek zmluvná strana môže požiadať o zvolanie zasadnutia spoločného výboru, aby preskúmal otázky súvisiace s prácou, ktoré považuje za dôležité.

HLAVA III

INŠTITUCIONÁLNE A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

ČLÁNOK 22

Výklad a presadzovanie

1. Zmluvné strany prijímú všetky vhodné opatrenia, či už všeobecné, alebo konkrétne, na zabezpečenie splnenia záväzkov vyplývajúcich z tejto dohody a zdržia sa akýchkoľvek opatrení, ktoré by ohrozili dosiahnutie cieľov tejto dohody.

2. Každá zmluvná strana je na svojom vlastnom území zodpovedná za riadne presadzovanie tejto dohody.
3. Každá zmluvná strana poskytne druhej zmluvnej strane všetky potrebné informácie a pomoc v zmysle uplatniteľných právnych predpisov a pravidiel príslušnej zmluvnej strany v súvislosti s vyšetrovaniami prípadných porušení predpisov, ktoré uskutočňuje táto druhá zmluvná strana v rozsahu svojich príslušných kompetencií v súlade s touto dohodou.
4. Keď zmluvné strany konajú v rozsahu právomocí, ktoré im boli touto dohodou udelené, vo veciach, ktoré sú predmetom záujmu druhej zmluvnej strany a ktoré sa týkajú orgánov a podnikov tejto druhej zmluvnej strany, príslušné orgány druhej zmluvnej strany musia byť o tom informované v plnom rozsahu a pred prijatím konečného rozhodnutia musia dostať príležitosť vyjadriť sa.
5. Pokiaľ sú ustanovenia tejto dohody a ustanovenia aktov špecifikovaných v prílohe II v podstate zhodné s príslušnými pravidlami zmlúv EÚ a aktmi prijatými podľa zmlúv EÚ, vykladajú sa tieto ustanovenia pri vykonávaní a uplatňovaní v súlade so súvisiacimi rozsudkami a rozhodnutiami Súdneho dvora a Európskej komisie.

ČLÁNOK 23

Spoločný výbor

1. Týmto sa zriaďuje spoločný výbor zložený zo zástupcov zmluvných strán. Spoločný výbor je zodpovedný za dohľad nad správou tejto dohody a zabezpečuje jej riadne vykonávanie. Spoločný výbor predkladá odporúčania a prijíma rozhodnutia v prípadoch, ktoré sú výslovne stanovené v tejto dohode.
2. Spoločný výbor pracuje a prijíma rozhodnutia na základe konsenzu. Rozhodnutia spoločného výboru sú pre zmluvné strany záväzné.
3. Spoločný výbor prijíma svoj rokovací poriadok.
4. Spoločný výbor zasadá podľa potreby, najmenej však raz za rok. Ktorákoľvek zmluvná strana môže požiadať o zvolanie zasadnutia spoločného výboru.
5. Zmluvná strana môže požiadať o zvolanie zasadnutia spoločného výboru s cieľom vyriešiť akúkoľvek otázku, ktorá sa týka výkladu alebo uplatňovania tejto dohody. Takéto zasadnutie sa začne v čo najskoršom možnom termíne, najneskôr však do dvoch mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, ak sa zmluvné strany nedohodnú inak.
6. Na účely riadneho vykonávania tejto dohody si zmluvné strany vymieňajú informácie a na požiadanie ktorejkoľvek zmluvnej strany uskutočňujú v rámci spoločného výboru konzultácie.

7. V zmysle udelenia práv stanoveného v článku 3 spoločný výbor na základe rozhodnutia overí hodnotenie, ktoré vykonala Európska únia, pokiaľ ide o zavedenie a uplatňovanie ustanovení právnych predpisov EÚ stanovených v odseku 1 prílohy I zo strany Arménska.
8. V súlade s článkom 6 spoločný výbor preskúma otázky týkajúce sa investícií do leteckých dopravcov zmluvných strán a zmien účinnej kontroly leteckých dopravcov zmluvných strán.
9. V súlade s článkom 14 spoločný výbor monitoruje proces postupného vyradovania lietadiel počas prechodnej fázy uvedenej v prílohe I, ktoré boli zaregistrované v Arménsku a ktoré používali prevádzkovatelia v rámci regulačnej kontroly Arménska, ktoré nemajú typové osvedčenie vydané v súlade s príslušnými právnymi predpismi EÚ uvedenými v prílohe II časti B s cieľom zabezpečiť postupné vyradovanie takýchto lietadiel v súlade s odsekom 7 prílohy I.
10. Spoločný výbor rozvíja spoluprácu najmä prostredníctvom:
- a) preskúmania podmienok trhu, ktoré majú vplyv na leteckú dopravu podľa tejto dohody;
 - b) reakcií na otázky spojené s podnikaním a obchodnými príležitosťami uvedenými v článku 9, ktoré môžu okrem iného brániť prístupu na trh a plynulej prevádzke služieb leteckej dopravy podľa tejto dohody, s cieľom nájsť účinné riešenie, aby sa zabezpečila spravodlivá hospodárska súťaž, zbližovanie právnych predpisov a aby sa minimalizovalo regulačné zaťaženie, pokiaľ ide o prevádzkovanie služieb leteckej dopravy;

- c) výmeny informácií vrátane odporúčaní, pokiaľ ide o zmeny právnych predpisov, nariadení a politík zmluvných strán, ktoré môžu mať vplyv na služby leteckej dopravy;
- d) posudzovaním oblastí, ktoré by bolo možné zahrnúť do tejto dohody, vrátane vypracovania odporúčaní na zmeny tejto dohody alebo podmienok a postupov pristupovania tretích strán k tejto dohode;
- e) preskúmania všeobecných otázok týkajúcich sa investícií, vlastníctva a kontroly;
- f) rozvoja spolupráce v regulačnej oblasti a spoločného záväzku dosahovať vzájomné uznanie a zbližovanie pravidiel a opatrení;
- g) podpory prípadných konzultácií v súvislosti s otázkami leteckej dopravy, ktorými sa zaoberajú medzinárodné organizácie, vo vzťahoch s tretími krajinami a v rámci viacstranných dohôd vrátane zvažovania prípadného prijatia spoločného prístupu;
- h) uľahčenia vzájomnej výmeny štatistických informácií medzi zmluvnými stranami na účely monitorovania rozvoja služieb leteckej dopravy podľa tejto dohody a
- i) preskúmania sociálnych dôsledkov tejto dohody pri jej vykonávaní a vypracovania vhodných reakcií na obavy, ktoré sa preukážu ako oprávnené.

11. Ak spoločný výbor neposúdi otázku, ktorá mu bola postúpená, do šiestich mesiacov od dátumu postúpenia, zmluvné strany môžu prijať primerané predbežné ochranné opatrenia podľa článku 25.

12. Táto dohoda nebráni spolupráci a vedeniu rokovaní medzi príslušnými orgánmi zmluvných strán nezávisle od spoločného výboru, a to ani v oblasti bezpečnostnej ochrany, bezpečnosti, životného prostredia, manažmentu letovej prevádzky, leteckej infraštruktúry, hospodárskej súťaže a ochrany spotrebiteľov. Zmluvné strany informujú spoločný výbor o výsledkoch takejto spolupráce a diskusiách, ktoré môžu mať vplyv na vykonávanie tejto dohody.

ČLÁNOK 24

Riešenie sporov a arbitráž

1. Akýkoľvek spor vo vzťahu k uplatňovaniu alebo výkladu tejto dohody okrem otázok súvisiacich s článkom 8, ktorý sa nevyrieši na zasadnutí spoločného výboru, môže byť na žiadosť ktorejkoľvek zmluvnej strany predložený na arbitráž v súlade s postupmi stanovenými v tomto článku.

2. Žiadosť o arbitráž sa druhej zmluvnej strane zašle písomne. Sťažujúca sa zmluvná strana vo svojej žiadosti uvedie sporné opatrenie a jasne vysvetlí dôvody, prečo považuje takéto opatrenie v rozpore s touto dohodou.

3. Ak sa zmluvné strany nedohodnú inak, arbitráž vedie rozhodcovský súd zložený z troch rozhodcov, ktorý sa utvorí takto:
- a) každá zmluvná strana vymenuje jedného rozhodcu do 20 dní od prijatia žiadosti o arbitráž. Do 30 dní od svojho vymenovania títo dvaja rozhodcovia vymenujú na základe dohody tretieho rozhodcu, ktorý bude konať ako predseda rozhodcovského súdu;
 - b) ak niektorá zo zmluvných strán nevymenuje rozhodcu alebo ak tretí rozhodca nie je vymenovaný v súlade s písmenom a), jedna alebo druhá zmluvná strana môže požiadať predsedu Rady ICAO, aby vymenoval potrebného rozhodcu alebo rozhodcov do 30 dní od prijatia tejto žiadosti. Ak je predseda Rady ICAO štátnym príslušníkom Arménska alebo členského štátu EÚ, vymenovanie uskutoční služobne najvyššie postavený podpredseda Rady ICAO, ktorý nie je štátnym príslušníkom Arménska ani členského štátu EÚ.
4. Dňom zriadenia rozhodcovského súdu je deň, keď posledný z troch rozhodcov prijme menovanie podľa postupov stanovených spoločným výborom.
5. Ak o to ktorákoľvek zmluvná strana požiada, rozhodcovský súd vydá do 10 dní odo dňa svojho zriadenia predbežný nález o tom, či pokladá vec za naliehavú.
6. Na žiadosť ktorejkoľvek zmluvnej strany môže rozhodcovský súd nariadiť druhej zmluvnej strane, aby vykonala dočasné nápravné opatrenia do vynesenia konečného rozhodnutia rozhodcovského súdu.

7. Rozhodcovský súd oznámi zmluvným stranám predbežnú správu obsahujúcu skutkové zistenia, použiteľnosť príslušných ustanovení a základné odôvodnenie všetkých svojich zistení a odporúčaní, a to najneskôr do 90 dní odo dňa zriadenia rozhodcovského súdu. Ak usúdi, že túto lehotu nemožno splniť, predseda rozhodcovského súdu to oznámi písomne zmluvným stranám a uvedie dôvody oneskorenia a dátum plánovaného oznámenia svojej predbežnej správy. Predbežná správa sa za žiadnych okolností nesmie oznámiť neskôr než 120 dní odo dňa zriadenia rozhodcovského súdu.
8. Ktorákoľvek zmluvná strana môže do 14 dní odo dňa oznámenia predbežnej správy predložiť rozhodcovskému súdu písomnú žiadosť o preskúmanie jej konkrétnych aspektov.
9. V naliehavých prípadoch rozhodcovský súd vynaloží všetko úsilie na to, aby oznámil svoju predbežnú správu do 45 dní a v každom prípade najneskôr do 60 dní odo dňa svojho zriadenia. Ktorákoľvek zmluvná strana môže do siedmich dní odo dňa oznámenia predbežnej správy predložiť rozhodcovskému súdu písomnú žiadosť o preskúmanie jej konkrétnych aspektov. Po zvážení písomných pripomienok zmluvných strán k predbežnej správe rozhodcovský súd môže zmeniť svoju správu a vykonať akékoľvek ďalšie preskúmanie, ktoré bude považovať za potrebné. Zistenia záverečného nálezu obsahujú dostatočný rozbor argumentov predložených vo fáze predbežného preskúmania a jasné odpovede na otázky a pripomienky zmluvných strán.
10. Rozhodcovský súd oznámi zmluvným stranám svoj záverečný nález do 120 dní odo dňa svojho zriadenia. Ak usúdi, že túto lehotu nemožno splniť, predseda rozhodcovského súdu to oznámi písomne zmluvným stranám a uvedie dôvody oneskorenia a dátum plánovaného oznámenia svojho nálezu. Nález sa za žiadnych okolností nesmie oznámiť neskôr než 150 dní odo dňa zriadenia rozhodcovského súdu.

11. V naliehavých prípadoch rozhodcovský súd vynaloží všetko úsilie na to, aby oznámil svoj nález do 60 dní odo dňa svojho zriadenia. Ak usúdi, že túto lehotu nemožno splniť, predseda rozhodcovského súdu to oznámi písomne zmluvným stranám a uvedie dôvody oneskorenia a dátum plánovaného oznámenia svojho nálezu. Nález sa za žiadnych okolností nesmie oznámiť neskôr než 75 dní odo dňa zriadenia rozhodcovského súdu.

12. Zmluvné strany môžu predložiť žiadosť o objasnenie záverečného nálezu do 10 dní od jeho oznámenia a objasnenie sa vydá do 15 dní od predloženia tejto žiadosti.

13. Ak rozhodcovský súd rozhodne, že došlo k porušeniu tejto dohody a zodpovedná zmluvná strana nevyhovie záverečnému nálezu rozhodcovského súdu alebo nedospeje s inou zmluvnou stranou na vzájomne uspokojivom vyriešení v lehote 40 dní od oznámenia záverečného nálezu rozhodcovského súdu, druhá zmluvná strana môže pozastaviť uplatňovanie porovnateľných výhod vyplývajúcich z tejto dohody alebo môže čiastočne, alebo v prípade potreby úplne pozastaviť uplatňovanie tejto dohody, kým zodpovedná zmluvná strana nevyhovie záverečnému nálezu rozhodcovského súdu alebo kým zmluvné strany nedospejú k vzájomne uspokojivému riešeniu.

ČLÁNOK 25

Ochranné opatrenia

1. Ak sa ktorákoľvek zo zmluvných strán nazdáva, že druhá zmluvná strana si neplní záväzky vyplývajúce z tejto dohody, môže prijať vhodné ochranné opatrenia. Ochranné opatrenia sú obmedzené, pokiaľ ide o rozsah a trvanie, na to, čo je bezpodmienečne potrebné na nápravu situácie alebo udržanie rovnováhy tejto dohody. Prednosť majú tie opatrenia, ktoré čo najmenej narúšajú uplatňovanie tejto dohody.
2. Zmluvná strana, ktorá zvažuje prijatie ochranných opatrení, to oznámi prostredníctvom spoločného výboru druhej zmluvnej strane a predloží všetky príslušné informácie.
3. Zmluvné strany bezodkladne začnú konzultácie v spoločnom výbore s cieľom nájsť vzájomne prijateľné riešenie.
4. Bez toho, aby bol dotknutý článok 4 ods. 1 písm. c) a článok 5 ods. 1 písm. c), môže dotknutá zmluvná strana prijať ochranné opatrenia až po uplynutí jedného mesiaca odo dňa oznámenia podľa odseku 2 tohto článku, okrem prípadov, keď bol konzultačný postup podľa odseku 3 tohto článku ukončený pred uplynutím uvedenej lehoty.
5. Dotknutá zmluvná strana bezodkladne oznámi prijaté opatrenia spoločnému výboru a poskytne všetky príslušné informácie.
6. Platnosť každého opatrenia podľa tohto článku sa ukončí, len čo neplniaca zmluvná strana splní ustanovenia tejto dohody.

ČLÁNOK 26

Vzťah k iným dohodám

1. Počas obdobia prechodného uplatňovania podľa článku 30 sa pozastavia existujúce dvojstranné dohody a dojednania medzi Arménskom a členskými štátmi EÚ, ktoré sú v platnosti v čase podpisu tejto dohody, okrem prípadov v zmysle odseku 2 tohto článku.
2. Bez ohľadu na odseky 1 a 3 a za predpokladu, že leteckí dopravcovia Európskej únie nie sú diskriminovaní na základe štátnej príslušnosti:
 - a) existujúce práva a výhodnejšie ustanovenia alebo podmienky týkajúce sa vlastníctva, dopravných práv, kapacity, frekvencie, typu alebo zmeny lietadla, spoločného používania kódu a cenotvorby na základe dvojstranných dohôd alebo dojednaní medzi Arménskom a členskými štátmi EÚ, ktoré sú v platnosti v čase podpisu tejto dohody a ktoré nie sú jej predmetom alebo ktoré sú výhodnejšie alebo flexibilnejšie z hľadiska slobody dotknutých leteckých dopravcov v porovnaní s touto dohodou, možno ďalej uplatňovať;
 - b) spor medzi zmluvnými stranami, pokiaľ ide o to, či ustanovenia alebo podmienky na základe dvojstranných dohôd alebo dojednaní medzi Arménskom a členskými štátmi EÚ sú výhodnejšie alebo flexibilnejšie, sa urovná v rámci mechanizmu urovnávania sporov podľa článku 24. Spor o určenie vzťahov medzi protichodnými ustanoveniami alebo podmienkami sa takisto urovná v rámci mechanizmu urovnávania sporov podľa článku 24.

3. Pri nadobudnutí platnosti podľa článku 30 a s výhradou odseku 2 tohto článku má táto dohoda prednosť pred príslušnými ustanoveniami existujúcich dvojstranných dohôd a dojednaní medzi Arménskom a členskými štátmi EÚ, ktoré sú v platnosti v čase podpisu tejto dohody.

4. Ak sa zmluvné strany stanú účastníkmi viacstrannej dohody alebo schvália rozhodnutie prijaté ICAO alebo inou medzinárodnou organizáciou, ktorým sa riešia záležitosti v rozsahu pôsobnosti tejto dohody, včas uskutočnia v spoločnom výbore konzultácie podľa článku 23 s cieľom určiť, či by sa táto dohoda mala na zohľadnenie takéhoto vývoja revidovať.

ČLÁNOK 27

Zmeny

1. Akúkoľvek zmenu tejto dohody môžu schváliť zmluvné strany v rámci konzultácií vedených v súlade s článkom 23. Zmeny nadobúdajú účinnosť v súlade s podmienkami stanovenými v článku 30.

2. Ak si jedna zo zmluvných strán želá zmeniť ustanovenia tejto dohody, oznámi svoje rozhodnutie zodpovedajúcim spôsobom spoločnému výboru.

3. Spoločný výbor môže na základe návrhu jednej zo zmluvných strán a v súlade s týmto článkom rozhodnúť na základe konsenzu o úprave príloh k tejto dohode.

4. Pri splnení zásady nediskriminácie a dodržaní ustanovení tejto dohody nie sú touto dohodou dotknuté práva jej jednotlivých zmluvných strán jednostranne prijímať nové právne predpisy alebo meniť existujúce právne predpisy v oblasti leteckej dopravy alebo súvisiacej oblasti uvedenej v prílohe II.

5. Keď jedna zo zmluvných strán zvažuje nové právne predpisy alebo zmenu svojich platných právnych predpisov v oblasti leteckej dopravy alebo súvisiacej oblasti uvedenej v prílohe II, náležite a čo možno najskôr o tom informuje druhú zmluvnú stranu. Na žiadosť ktorejkoľvek zo zmluvných strán uskutoční spoločný výbor výmenu názorov.

6. Každá zmluvná strana pravidelne a čo možno najskôr informuje druhú zmluvnú stranu o novoprijatých právnych predpisoch alebo zmene svojich platných právnych predpisov v oblasti leteckej dopravy alebo súvisiacej oblasti uvedenej v prílohe II. Na žiadosť ktorejkoľvek zo zmluvných strán uskutoční spoločný výbor do 60 dní výmenu názorov o dôsledkoch týchto nových právnych predpisov alebo zmien na riadne fungovanie tejto dohody.

7. Na základe výmeny názorov uvedenej v odseku 6 spoločný výbor:

- a) prijíma každé rozhodnutie, ktorým sa reviduje príloha II s cieľom zapracovať do nej, v prípade potreby recipročne, nové právne predpisy alebo príslušné zmeny;
- b) prijíma rozhodnutie, na základe ktorého sa tieto nové právne predpisy alebo príslušné zmeny považujú za predpisy/zmeny v súlade s touto dohodou, alebo

- c) odporúča ďalšie opatrenia, ktoré sa majú prijať v primeranom čase s cieľom zabezpečiť riadne fungovanie tejto dohody.

ČLÁNOK 28

Ukončenie platnosti

Ktorákoľvek zmluvná strana môže kedykoľvek písomne oznámiť diplomatickou cestou druhej zmluvnej strane svoje rozhodnutie vypovedať túto dohodu. Toto oznámenie sa súčasne zašle ICAO a sekretariátu Organizácie Spojených národov.

Platnosť tejto dohody sa skončí o polnoci koordinovaného svetového času na konci dopravnej sezóny Medzinárodného združenia leteckých dopravcov (IATA) trvajúcej jeden rok odo dňa písomného oznámenia o vypovedaní, pokiaľ nie je toto oznámenie zrušené dohodou zmluvných strán pred koncom tohto obdobia.

ČLÁNOK 29

Registrácia

Túto dohodu a všetky jej zmeny po nadobudnutí platnosti zaeviduje Rada ICAO v súlade s článkom 83 dohovoru a sekretariát Organizácie Spojených národov v súlade s článkom 102 Charty Organizácie Spojených národov.

ČLÁNOK 30

Nadobudnutie platnosti a predbežné vykonávanie

Táto dohoda podlieha ratifikácii alebo schváleniu zmluvnými stranami v súlade s ich vlastnými postupmi. Ratifikačné listiny alebo listiny o schválení sa uložia u depozitára, ktorý o tom upovedomí druhú zmluvnú stranu.

2. Depozitárom tejto dohody je Generálny tajomník Rady Európskej únie.
3. Táto dohoda nadobudne platnosť v prvý deň druhého mesiaca nasledujúceho po oznámení depozitára zmluvným stranám o prijatí poslednej ratifikačnej listiny alebo listiny o schválení.
4. Bez ohľadu na odsek 3 zmluvné strany súhlasia s tým, že budú túto dohodu predbežne vykonávať, ako sa stanovuje v odseku 5, v súlade s príslušnými vnútornými postupmi, prípadne vnútroštátnymi právnymi predpismi.
5. Predbežné vykonávanie sa začne v prvý deň druhého mesiaca nasledujúceho po oznámení depozitára zmluvným stranám o prijatí:
 - a) oznámenia Európskej únie o ukončení príslušných postupov Európskej únie a jej členských štátov potrebných na tento účel a

b) ratifikačnej listiny alebo listiny o schválení uložených Arménskom podľa odseku 1.

ČLÁNOK 31

Autentické znenia

Táto dohoda je vyhotovená v dvoch vyhotoveniach v anglickom, bulharskom, českom, dánskom, estónskom, fínskom, francúzskom, gréckom, holandskom, chorvátskom, írskom, litovskom, lotyšskom, maďarskom, maltskom, nemeckom, poľskom, portugalskom, rumunskom, slovenskom, slovinskom, španielskom, švédskom, talianskom a arménskom jazyku, pričom každé znenie je rovnako autentické.

V prípade akéhokoľvek rozdielu medzi jazykovými verziami rozhodne spoločný výbor o jazykovom znení, ktoré sa má použiť.

NA DÔKAZ TOHO dolupodpísaní riadne splnomocnení zástupcovia podpísali túto dohodu.

V ... dňa ... roku ...

Za Belgické kráľovstvo,

Za Bulharskú republiku,

Za Českú republiku,

Za Dánske kráľovstvo,

Za Spolkovú republiku Nemecko,

Za Estónsku republiku,

Za Írsko,

Za Helénsku republiku,

Za Španielske kráľovstvo,

Za Francúzsku republiku,

Za Chorvátsku republiku,

Za Taliansku republiku,

Za Cyperskú republiku,

Za Lotyšskú republiku,

Za Litovskú republiku,

Za Luxemburské veľkoveľkovoľvodstvo,

Za Maďarsko,

Za Maltskú republiku,

Za Holandské kráľovstvo,

Za Rakúsku republiku,

Za Poľskú republiku,

Za Portugalskú republiku,

Za Rumunsko,

Za Slovinskú republiku,

Za Slovenskú republiku,

Za Fínsku republiku,

Za Švédske kráľovstvo,

Za Európsku úniu

Za Arménsku republiku

PRECHODNÉ USTANOVENIA

1. Dodržiavanie všetkých regulačných požiadaviek a štandardov týkajúcich sa leteckej dopravy uvedených v prílohe II s výnimkou právnych predpisov o bezpečnostnej ochrane letectva uvedených v prílohe II časti C, zo strany Arménska je predmetom vyhodnotenia, za ktoré zodpovedá Európska únia a ktoré by mal schváliť spoločný výbor na základe rozhodnutia. Takéto hodnotenie sa vykoná najneskôr dva roky od nadobudnutia platnosti tejto dohody.
2. Bez ohľadu na článok 3 dohodnuté práva a určené trate v tejto dohode nezahŕňajú až do okamihu prijatia rozhodnutia uvedeného v odseku 1 právo leteckých dopravcov oboch zmluvných strán vykonávať práva v rámci piatej slobody okrem tých, ktoré sú už udelené v súlade s bilaterálnymi dohodami medzi Arménskom a členskými štátmi EÚ, ako aj leteckých dopravcov Arménska medzi bodmi na území Európskej únie.

Na základe prijatia rozhodnutia uvedeného v odseku 1 sú leteckí dopravcovia oboch zmluvných strán oprávnení vykonávať práva v rámci piatej slobody, a to aj arménski leteckí dopravcovia medzi bodmi na území Európskej únie v súlade s článkom 3.

3. Dodržiavanie regulačných požiadaviek a štandardov týkajúcich sa právnych predpisov o bezpečnostnej ochrane letectva uvedených v prílohe II časti C zo strany Arménska je predmetom vyhodnotenia, za ktoré zodpovedá Európska únia a ktoré schváli spoločný výbor na základe rozhodnutia. Takéto hodnotenie sa vykoná najneskôr tri roky od nadobudnutia platnosti tejto dohody. Arménsko bude medzitým vykonávať dokument Európskej konferencie civilného letectva č. 30.
4. Po prijatí rozhodnutia uvedeného v odseku 3 sa príslušným orgánom Arménska sprístupní utajená časť právnych predpisov o bezpečnostnej ochrane letectva uvedených v prílohe II časti C, a to s výhradou dohody o výmene citlivých bezpečnostných informácií vrátane utajovaných informácií EÚ.
5. Postupný prechod Arménska na riadne uplatňovanie právnych predpisov Európskej únie týkajúcich sa leteckej dopravy uvedených v prílohe II môže podliehať pravidelnému hodnoteniu. Toto hodnotenie vykonáva Európska komisia v spolupráci s Arménskom.
6. Arménsko bude od dátumu rozhodnutia uvedeného v odseku 1 uplatňovať prevádzkové licenčné pravidlá, ktoré sú v podstate rovnocenné pravidlám uvedeným v kapitole II nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008 z 24. septembra 2008 o spoločných pravidlách prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve. Ustanovenia článku 4 ods. 3 týkajúce sa vzájomného uznávania rozhodnutí o spôsobilosti alebo rozhodnutí o občianstve vydaných príslušnými orgánmi Arménska uplatňujú príslušné orgány Európskej únie na základe potvrdenia spoločného výboru o riadnom uplatňovaní takýchto prevádzkových licenčných pravidiel Arménskom.

7. Bez toho, aby bolo dotknuté rozhodnutie v rámci spoločného výboru alebo v súlade s článkom 25, letovú spôsobilosť lietadiel zaregistrovaných v Arménskej republike a používaných prevádzkovateľmi spadajúcimi pod regulačnú kontrolu Arménska, ktoré nemajú typové osvedčenie vydané Európskou agentúrou pre bezpečnosť letectva (EASA) v súlade s príslušnými právnymi predpismi EÚ uvedenými v prílohe II časti B, možno riadiť v rámci zodpovednosti príslušných orgánov Arménska v súlade s platnými vnútroštátnymi požiadavkami Arménska najneskôr do 1. januára 2023 za predpokladu, že lietadlá spĺňajú medzinárodné bezpečnostné normy stanovené dohovorom. Takéto lietadlá nevyužívajú práva poskytované v rámci tejto dohody a neposkytujú dopravu na leteckých tratiach do Európskej únie, z Európskej únie alebo v rámci nej.
-

(ktorá sa pravidelne aktualizuje)

PRAVIDLÁ UPLATNITEĽNÉ NA CIVILNÉ LETECTVO

Regulačné požiadavky a normy uplatniteľných ustanovení týchto aktov sa musia dodržiavať v súlade s touto dohodou, pokiaľ nie je uvedené inak v tejto prílohe alebo prílohe I. V prípade potreby sú v tejto prílohe uvedené osobitné úpravy každého jednotlivého aktu.

A. PRÍSTUP NA TRH A SÚVISIACE ZÁLEŽITOSTI

č. 1008/2008

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1008/2008 z 24. septembra 2008 o spoločných pravidlách prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve

Uplatniteľné ustanovenia: článok 2, článok 23 ods. 1, článok 24 a príloha I, ako aj kapitola II v súlade s odsekom 6 prílohy I k tejto dohode.

č. 785/2004

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 785/2004 z 21. apríla 2004 o požiadavkách na poistenie leteckých dopravcov a prevádzkovateľov lietadiel zmenené:

– nariadením Komisie (EÚ) č. 285/2010 zo 6. apríla 2010

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 8.

2009/12

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/12/ES z 11. marca 2009 o letiskových poplatkoch

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 11.

96/67

Smernica Rady 96/67/ES z 15. októbra 1996 o prístupe k trhu služieb pozemnej obsluhy na letiskách Spoločenstva

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 9, články 11 až 21 a príloha.

Pokiaľ ide o uplatňovanie článku 20 ods. 2, výraz „Komisia“ sa vykladá ako „spoločný výbor“.

č. 80/2009

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 80/2009 zo 14. januára 2009 o kódexe správania pri používaní počítačových rezervačných systémov a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 2299/89

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 11 a prílohy.

B. BEZPEČNOSŤ LETECTVA

Bezpečnosť civilného letectva a základné nariadenie EASA

č. 216/2008

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 216/2008 z 20. februára 2008 o spoločných pravidlách v oblasti civilného letectva a o zriadení Európskej agentúry pre bezpečnosť letectva, ktorým sa zrušuje smernica Rady 91/670/EHS, nariadenie (ES) č. 1592/2002 a smernica 2004/36/ES, zmenené:

- nariadením Komisie (ES) č. 690/2009 z 30. júla 2009
- nariadením Komisie (ES) č. 1108/2009

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 3 (iba prvý odsek) a príloha

- nariadením Komisie (EÚ) č. 6/2013 z 8. januára 2013
- nariadením Komisie (EÚ) 2016/4 z 5. januára 2016

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 68 s výnimkou článku 65, článok 69 ods. 1 druhý pododsek, článok 69 ods. 4, prílohy I až VI.

č. 319/2014

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 319/2014 z 27. marca 2014 o poplatkoch a platbách vyberaných Európskou agentúrou pre bezpečnosť letectva a zrušení nariadenia (ES) č. 593/2007

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 17 a príloha.

č. 646/2012

Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 646/2012 zo 16. júla 2012, ktorým sa stanovujú vykonávacie pravidlá týkajúce sa pokút a penále podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 216/2008

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 25.

č. 104/2004

Nariadenie Komisie (ES) 104/2004 z 22. januára 2004 stanovujúce pravidlá organizácie a zloženia Odvolacej rady Európskej agentúry pre bezpečnosť letectva.

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 7 a príloha.

Letecká prevádzka

č. 965/2012

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 965/2012 z 5. októbra 2012, ktorým sa ustanovujú technické požiadavky a administratívne postupy týkajúce sa leteckej prevádzky podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 216/2008, zmenené:

- nariadením Komisie (EÚ) č. 800/2013 zo 14. augusta 2013
- nariadením Komisie (EÚ) č. 71/2014 z 27. januára 2014
- nariadením Komisie (EÚ) č. 83/2014 z 29. januára 2014
- nariadením Komisie (EÚ) č. 379/2014 zo 7. apríla 2014

- nariadením Komisie (EÚ) 2015/140 z 29. januára 2015
- nariadením Komisie (EÚ) 2015/1329 z 31. júla 2015
- nariadením Komisie (EÚ) 2015/640 z 23. apríla 2015
- nariadením Komisie (EÚ) 2015/2338 z 11. decembra 2015
- nariadením Komisie (EÚ) 2016/1199 z 22. júla 2016
- nariadením Komisie (EÚ) 2017/363 z 1. marca 2017

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 9a, prílohy I až VIII.

Posádky lietadiel

č. 1178/2011

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1178/2011 z 3. novembra 2011, ktorým sa ustanovujú technické požiadavky a administratívne postupy týkajúce sa posádky civilného letectva podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 216/2008, zmenené:

- nariadením Komisie (EÚ) č. 290/2012 z 30. marca 2012
- nariadením Komisie (EÚ) č. 70/2014 z 27. januára 2014

- nariadením Komisie (EÚ) č. 245/2014 z 13. marca 2014
- nariadením Komisie (EÚ) 2015/445 zo 17. marca 2015
- nariadením Komisie (EÚ) 2016/539 zo 6. apríla 2016

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 11, prílohy I až IV.

Vyšetrovanie nehôd

č. 996/2010

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 996/2010 z 20. októbra 2010 o vyšetrowaní a prevencii nehôd a incidentov v civilnom letectve a o zrušení smernice 94/56/ES, zmenené:

- nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 376/2014 z 3. apríla 2014

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 23 s výnimkou článku 7 ods. 4 a článku 19 (zrušeného nariadením (EÚ) č. 376/2014).

2012/780

Rozhodnutie Komisie 2012/780/EÚ z 5. decembra 2012 o prístupových právach do európskeho centrálneho registra bezpečnostných odporúčaní a odpovedí na ne stanovených v článku 18 ods. 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 996/2010 o vyšetrovaní a prevencii nehôd a incidentov v civilnom letectve a o zrušení smernice 94/56/ES

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 5.

Prvotná letová spôsobilosť

č. 748/2012

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 748/2012 z 3. augusta 2012 stanovujúce vykonávacie pravidlá osvedčovania letovej spôsobilosti a environmentálneho osvedčovania lietadiel a prislúchajúcich výrobkov, častí a zariadení, ako aj osvedčovania projekčných a výrobných organizácií, zmenené:

- nariadením Komisie (EÚ) č. 7/2013 z 8. januára 2013
- nariadením Komisie (EÚ) č. 69/2014 z 27. januára 2014

- nariadením Komisie (EÚ) 2015/1039 z 30. júna 2015
- nariadením Komisie (EÚ) 2016/5 z 5. januára 2016

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 10, príloha I.

Zachovanie letovej spôsobilosti

č. 1321/2014

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1321/2014 z 26. novembra 2014 o zachovaní letovej spôsobilosti lietadiel a výrobkov, súčastí a zariadení leteckej techniky a o schvaľovaní organizácií a personálu zapojených do týchto činností, zmenené:

- nariadením Komisie (EÚ) 2015/1088 z 3. júla 2015
- nariadením Komisie (EÚ) 2015/1536 zo 16. septembra 2015
- nariadením Komisie (EÚ) 2017/334 z 27. februára 2017

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 6, prílohy I až IV.

Dodatočné špecifikácie letovej spôsobilosti

2015/640

Nariadenie Komisie (EÚ) 2015/640 z 23. apríla 2015 o dodatočných špecifikáciách letovej spôsobilosti pre daný typ prevádzky, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 965/2012

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 5 a prílohy.

Letiská

č. 139/2014

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 139/2014 z 12. februára 2014, ktorým sa stanovujú požiadavky a administratívne postupy týkajúce sa letísk podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 216/2008

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 10, prílohy I až IV.

Prevádzkovatelia z tretích krajín

č. 452/2014

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 452/2014 z 29. apríla 2014, ktorým sa stanovujú technické požiadavky a administratívne postupy týkajúce sa letovej prevádzky prevádzkovateľov z tretích krajín podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 216/2008

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 4 a prílohy 1 a 2.

Manažment letovej prevádzky a letecké navigačné služby

2015/340

Nariadenie Komisie (EÚ) 2015/340 z 20. februára 2015, ktorým sa stanovujú technické požiadavky a administratívne postupy týkajúce sa preukazov a osvedčení riadiacich letovej prevádzky podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 216/2008 a ktorým sa mení vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 923/2012 a zrušuje nariadenie Komisie (EÚ) č. 805/2011

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 10, prílohy I až IV.

2017/373

Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2017/373 z 1. marca 2017, ktorým sa stanovujú spoločné požiadavky na poskytovateľov manažmentu letovej prevádzky/leteckých navigačných služieb a na ostatné funkcie siete manažmentu letovej prevádzky, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 482/2008, vykonávacie nariadenia (EÚ) č. 1034/2011, (EÚ) č. 1035/2011 a (EÚ) 2016/1377 a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 677/2011

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 10 a prílohy.

Hlásenie udalostí

č. 376/2014

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 376/2014 z 3. apríla 2014 o ohlasovaní udalostí, ich analýze a na ne nadväzujúcich opatreniach v civilnom letectve, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 996/2010 a ktorým sa zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/42/ES a nariadenia Komisie (ES) č. 1321/2007 a (ES) č. 1330/2007

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 7, článok 9 ods. 3, článok 10 ods. 2 až 4, článok 11 ods. 1 a 7, článok 13 s výnimkou článku 13 ods. 9, články 14 až 16, článok 21 a prílohy I až III.

2015/1018

Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1018 z 29. júna 2015, ktorým sa stanovuje zoznam s klasifikáciou udalostí v civilnom letectve, ktoré sa majú povinne hlásiť podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 376/2014

Uplatniteľné ustanovenia: článok 1 a prílohy I až V.

Kontroly dodržiavania noriem

č. 628/2013

Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 628/2013 z 28. júna 2013 o pracovných metódach Európskej agentúry pre bezpečnosť letectva na vykonávanie kontrol dodržiavania noriem a na monitorovanie uplatňovania ustanovení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 216/2008 a o zrušení nariadenia Komisie (ES) č. 736/2006

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 26.

Zoznam EÚ týkajúci sa leteckých dopravcov, ktorí podliehajú zákazu vykonávania leteckej dopravy
v rámci Európskej únie

č. 2111/2005

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2111/2005 zo 14. decembra 2005 o vytvorení zoznamu Spoločenstva týkajúceho sa leteckých dopravcov, ktorí podliehajú zákazu vykonávania leteckej dopravy v rámci Spoločenstva, a o informovaní cestujúcich v leteckej doprave o totožnosti prevádzkujúceho leteckého dopravcu, ktorým sa zrušuje článok 9 smernice 2004/36/ES

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 13, články 15 až 16 a príloha.

č. 473/2006

Nariadenie Komisie (ES) č. 473/2006 z 22. marca 2006, ktorým sa stanovujú implementačné pravidlá pre zoznam leteckých dopravcov Spoločenstva, ktorí podliehajú zákazu vykonávania leteckej dopravy v rámci Spoločenstva, uvedený v kapitole II nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2111/2005

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 6, prílohy A až C.

č. 474/2006

Nariadenie Komisie (ES) č. 474/2006 z 22. marca 2006 o vytvorení zoznamu Spoločenstva týkajúceho sa leteckých dopravcov, ktorí podliehajú zákazu vykonávania leteckej dopravy v rámci Spoločenstva, uvedeného v kapitole II nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2111/2005, naposledy zmenené:

- vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2016/963 zo 16. júna 2016

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 a 2, prílohy I a II.

Technické požiadavky a administratívne postupy v oblasti civilného letectva

č. 3922/91

Nariadenie Rady (EHS) č. 3922/91 zo 16. decembra 1991 o harmonizácii technických požiadaviek a správnych postupov v oblasti civilného letectva, zmenené:

- nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1899/2006 z 12. decembra 2006
- nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1900/2006 z 20. decembra 2006

- nariadením Komisie (ES) č. 8/2008 z 11. decembra 2007
- nariadením Komisie (ES) č. 859/2008 z 20. augusta 2008

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 10 s výnimkou článku 4 ods. 1 a článku 8 ods. 2 (druhá veta), články 12 až 13, prílohy I až III.

C. BEZPEČNOSTNÁ OCHRANA LETECTVA

č. 300/2008

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 300/2008 z 11. marca 2008 o spoločných pravidlách v oblasti bezpečnostnej ochrany civilného letectva a o zrušení nariadenia (ES) č. 2320/2002

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 15, články 18, 21 a príloha.

č. 272/2009

Nariadenie Komisie (ES) č. 272/2009 z 2. apríla 2009, ktorým sa dopĺňajú spoločné základné normy bezpečnostnej ochrany civilného letectva stanovené v prílohe k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 300/2008, zmenené:

- nariadením Komisie (EÚ) č. 297/2010 z 9. apríla 2010

- nariadením Komisie (EÚ) č. 720/2011 z 22. júla 2011
- nariadením Komisie (EÚ) č. 1141/2011 z 10. novembra 2011
- nariadením Komisie (EÚ) č. 245/2013 z 19. marca 2013

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 2 a príloha.

č. 1254/2009

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1254/2009 z 18. decembra 2009, ktorým sa umožňuje členským štátom výnimka zo spoločných základných noriem v oblasti bezpečnostnej ochrany civilného letectva a prijímanie alternatívnych bezpečnostných opatrení, zmenené:

- nariadením Komisie (EÚ) 2016/2096 z 30. novembra 2016

č. 18/2010

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 18/2010 z 8. januára 2010, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 300/2008, pokiaľ ide o špecifikácie národných programov kontroly kvality v oblasti bezpečnostnej ochrany civilného letectva

2015/1998

Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1998 z 5. novembra 2015, ktorým sa stanovujú podrobné opatrenia na vykonávanie spoločných základných noriem bezpečnostnej ochrany civilného letectva, zmenené:

- vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2015/2426 z 18. decembra 2015
- vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2017/815 z 12. mája 2017

č. 2015/8005

Vykonávacie rozhodnutie Komisie C(2015) 8005 zo 16. novembra 2015, ktorým sa stanovujú podrobné opatrenia na vykonávanie spoločných základných noriem bezpečnostnej ochrany letectva obsahujúcich informácie uvedené v článku 18 písm. a) nariadenia (ES) č. 300/2008, zmenené:

- vykonávacím rozhodnutím Komisie C(2017) 3030 z 15. mája 2017

č. 72/2010

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 72/2010 z 26. januára 2010, ktorým sa ustanovujú postupy vykonávania inšpekcií Komisie v oblasti bezpečnostnej ochrany letectva, zmenené:

- vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2016/472 z 31. marca 2016

D. MANAŽMENT LETOVEJ PREVÁDZKY

č. 549/2004

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 549/2004 z 10. marca 2004, ktorým sa stanovuje rámec na vytvorenie jednotného európskeho neba (rámcové nariadenie), zmenené:

- nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1070/2009 z 21. októbra 2009*

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 4, článok 6, 9 až 13.

č. 550/2004

Nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady (ES) č. 550/2004 z 10. marca 2004 o poskytovaní letových navigačných služieb v jednotnom európskom nebi (nariadenie o poskytovaní služieb), zmenené:

- nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1070/2009 z 21. októbra 2009*

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 18, príloha I.

č. 551/2004

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 551/2004 z 10. marca 2004 o organizácii a využívaní vzdušného priestoru v jednotnom európskom nebi (nariadenie o vzdušnom priestore), zmenené:

- nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1070/2009 z 21. októbra 2009*

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 9.

č. 552/2004

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 552/2004 z 10. marca 2004 o interoperabilite siete manažmentu letovej prevádzky v Európe (nariadenie o interoperabilite), zmenené:

- nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1070/2009 z 21. októbra 2009*

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 10, prílohy I až V.

* Uplatniteľné ustanovenia nariadenia (ES) č. 1070/2009: články 1 až 4 s výnimkou článku 1 ods. 4.

Výkonnosť a spoplatňovanie

č. 390/2013

Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 390/2013 z 3. mája 2013, ktorým sa stanovuje systém výkonnosti leteckých navigačných služieb a sieťových funkcií

č. 391/2013

Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 391/2013 z 3. mája 2013, ktorým sa stanovuje spoločný systém spoplatňovania leteckých navigačných služieb

Sieťové funkcie

č. 677/2011

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 677/2011 zo 7. júla 2011, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá vykonávania funkcií siete manažmentu letovej prevádzky (ATM) a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EÚ) č. 691/2010, zmenené:

- vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 970/2014 z 12. septembra 2014
- vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2017/373 z 1. marca 2017

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 25 a prílohy.

č. 255/2010

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 255/2010 z 25. marca 2010, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá manažmentu toku letovej prevádzky, zmenené:

- vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 923/2012 z 26. septembra 2012
- vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2016/1006 z 22. júna 2016

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 15 a prílohy.

č. 2011/4130

Rozhodnutie Komisie K(2011) 4130 zo 7. júla 2011 o menovaní manažéra siete pre sieťové funkcie manažmentu letovej prevádzky v rámci jednotného európskeho vzdušného priestoru

Interoperabilita

č. 1032/2006

Nariadenie Komisie (ES) č. 1032/2006 zo 6. júla 2006, ktorým sa ustanovujú požiadavky na automatické systémy na výmenu letových údajov na účely oznamovania, koordinácie a odovzdávania letov medzi stanovišťami riadenia letovej prevádzky, zmenené:

- nariadením Komisie (ES) č. 30/2009 zo 16. januára 2009

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 9, prílohy I až V.

č. 1033/2006

Nariadenie Komisie (ES) č. 1033/2006 zo 4. júla 2006, ktorým sa ustanovujú požiadavky na postupy pre letové plány v predletovej fáze pre jednotný európsky vzdušný priestor, zmenené:

- nariadením Komisie (EÚ) č. 929/2010 z 18. októbra 2010
- vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 923/2012 z 26. septembra 2012
- vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 428/2013 z 8. mája 2013

- vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2016/2120 z 2. decembra 2016

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 5 a príloha.

č. 633/2007

Nariadenie Komisie (ES) č. 633/2007 zo 7. júna 2007, ktorým sa ustanovujú požiadavky na uplatňovanie protokolu prenosu letových správ na účely oznamovania, koordinácie a odovzdávania letov medzi stanovišťami riadenia letovej prevádzky, zmenené:

- nariadením Komisie (EÚ) č. 283/2011 z 22. marca 2011

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 6, prílohy I až IV.

č. 29/2009

Nariadenie Komisie (ES) č. 29/2009 zo 16. januára 2009, ktorým sa ustanovujú požiadavky na služby dátového spojenia pre spoločný európsky vzdušný priestor, zmenené:

- vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2015/310 z 26. februára 2015

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 14, prílohy I až III.

č. 262/2009

Nariadenie Komisie (ES) č. 262/2009 z 30. marca 2009, ktorým sa ustanovujú požiadavky na koordinované pridelovanie a využívanie výzvových kódov pre mód S v jednotnom európskom vzdušnom priestore, zmenené:

– vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2016/2345 zo 14. decembra 2016

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 12, prílohy I až VI.

č. 73/2010

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 73/2010 z 26. januára 2010, ktorým sa stanovujú požiadavky kvality leteckých údajov a leteckých informácií pre jednotné európske nebo, zmenené:

– vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 1029/2014 z 26. septembra 2014

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 13, prílohy I až X.

č. 1206/2011

Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 1206/2011 z 22. novembra 2011, ktorým sa ustanovujú požiadavky na identifikáciu lietadla pre sledovanie v rámci jednotného európskeho neba

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 11, prílohy I až VII.

č. 1207/2011

Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 1207/2011 z 22. novembra 2011, ktorým sa ustanovujú požiadavky na výkonnosť a interoperabilitu sledovania pre jednotné európske nebo, zmenené:

- vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 1028/2014 z 26. septembra 2014
- vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2017/386 zo 6. marca 2017

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 14, prílohy I až IX.

č. 1079/2012

Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 1079/2012 zo 16. novembra 2012, ktorým sa ustanovujú požiadavky na kanálový rozstup pri hlasovej komunikácii pre jednotný európsky vzdušný priestor, zmenené:

- vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 657/2013 z 10. júla 2013
- vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2016/2345 zo 14. decembra 2016

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 14, prílohy I až V.

SESAR

č. 219/2007

Nariadenie Rady (ES) č. 219/2007 z 27. februára 2007 o založení spoločného podniku na vývoj novej generácie európskeho systému riadenia letovej prevádzky (SESAR), zmenené:

- nariadením Rady (ES) č. 1361/2008 zo 16. decembra 2008
- nariadením Rady (EÚ) č. 721/2014 zo 16. júna 2014

Uplatniteľné ustanovenia: článok 1 ods. 1, 2, 5 až 7, články 2 a 3, článok 4 ods. 1 a príloha.

č. 409/2013

Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 409/2013 z 3. mája 2013 o vymedzení spoločných projektov, vytvorení riadiacej štruktúry a určení stimulov na podporu vykonávania európskeho riadiaceho plánu manažmentu letovej prevádzky

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 15.

č. 716/2014

Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 716/2014 z 27. júna 2014 o zriadení pilotného spoločného projektu na podporu vykonávania európskeho riadiaceho plánu manažmentu letovej prevádzky

Vzdušný priestor

č. 2150/2005

Nariadenie Komisie (ES) č. 2150/2005 z 23. decembra 2005, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá pružného využívania vzdušného priestoru.

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 9 a príloha.

č. 923/2012

Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 923/2012 z 26. septembra 2012, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá lietania a prevádzkové ustanovenia týkajúce sa služieb a postupov v letovej prevádzke a ktorým sa mení a dopĺňa vykonávacie nariadenie (EÚ) č. 1035/2011 a nariadenia (ES) č. 1265/2007, (ES) č. 1794/2006, (ES) č. 730/2006, (ES) č. 1033/2006 a (EÚ) č. 255/2010, zmenené:

– nariadením Komisie (EÚ) 2015/340 z 20. februára 2015

- vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2016/1185 z 20. júla 2016

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 10 a príloha vrátane jej dodatkov.

č. 1332/2011

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1332/2011 zo 16. decembra 2011, ktorým sa ustanovujú spoločné požiadavky na využívanie vzdušného priestoru a prevádzkové postupy na vyhýbanie sa zrážkam vo vzduchu, zmenené:

- nariadením Komisie (EÚ) 2016/583 z 15. apríla 2016

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 4 a príloha.

E. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A HLUK

2002/49

Smernica 2002/49/ES Európskeho parlamentu a Rady z 25. júna 2002, ktorá sa týka posudzovania a riadenia environmentálneho hluku, zmenená:

- nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1137/2008 z 22. októbra 2008

– smernicou Komisie (EÚ) 2015/996 z 19. mája 2015

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 12, prílohy I až VI.

2003/96

Smernica Rady 2003/96/ES z 27. októbra 2003 o reštrukturalizácii právneho rámca Spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny

Uplatniteľné ustanovenia: článok 14 ods. 1 písm. b) a článok 14 ods. 2.

č. 2006/93

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/93/ES z 12. decembra 2006 o regulácii prevádzky lietadiel podľa časti II kapitoly 3 zväzku I prílohy 16 k Dohovoru o medzinárodnom civilnom letectve, druhé vydanie (1988)

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 5, prílohy I a II.

č. 598/2014

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 598/2014 zo 16. apríla 2014 o pravidlách a postupoch zavádzania prevádzkových obmedzení súvisiacich s hlukom na letiskách Únie v rámci vyváženého prístupu, ktorým sa zrušuje smernica 2002/30/ES

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 10, prílohy I a II.

F. OCHRANA SPOTREBITELĽA

č. 2027/97

Nariadenie Rady (ES) č. 2027/97 z 9. októbra 1997 o zodpovednosti leteckého dopravcu v prípade nehôd, zmenené:

– nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 889/2002 z 13. mája 2002

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 6 a príloha.

č. 261/2004

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 16.

č. 1107/2006

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2006 z 5. júla 2006 o právach zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou v leteckej doprave

Uplatniteľné ustanovenia: články 1 až 16, prílohy I a II.

G. SOCIÁLNE HLADISKÁ

č. 89/391

Smernica Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, zmenená:

– smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2007/30/ES z 20. júna 2007

Uplatniteľné ustanovenia – iba ak sa vzťahujú na civilné letectvo: články 1 až 16.

č. 2000/79

Smernica Rady 2000/79/ES z 27. novembra 2000, ktorá sa týka Európskej dohody o organizácii pracovného času mobilných pracovníkov civilného letectva, ktorú uzavrela Asociácia európskych leteckých spoločností (AEA), Európska federácia pracovníkov v doprave (ETF), Európska asociácia civilných letcov (ECA), Európska asociácia regionálnych leteckých spoločností (ERA) a Asociácia nezávislých leteckých dopravcov (IACA)

Uplatniteľné ustanovenia: články 2 a 3 a príloha.

č. 2003/88

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času

Uplatniteľné ustanovenia – iba ak sa vzťahujú na civilné letectvo: články 1 až 20, články 22 a 23.